

सत्यमेव जयते
महाराष्ट्र शासन

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

२०२५-२०२६

वित्त विभाग

प्रकाशन क्रमांक ३

(वस्तू व सेवा कर)

चेरवडा कारागृह मुद्रणालय, पुणे-४११ ००६

२०२५

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

२०२५-२०२६

वित्त विभाग

प्रकाशन क्रमांक ३

(वस्तु व सेवा कर)

वित्त विभागाने तयार केलेल्या कार्यक्रम अंदाजपत्रकांची यादी

कार्यक्रम अंदाजपत्रकाचा क्रमांक	कार्यक्रम अंदाजपत्रकाचे नाव
१	वित्त विभाग (खुद्द) मंत्रालय
२	वित्त विभाग (संचालनालय, लेखा व कोषागारे)
३	वित्त विभाग (वस्तू व सेवा कर विभाग)
४	वित्त विभाग (अल्पबचत व राज्य लॉटरी)
५	वित्त विभाग (विमा)
६	वित्त विभाग (स्थानिक निधी लेखापरीक्षा)

अनुक्रमणिका

	पृष्ठे
प्रस्तावना – समग्र कार्यक्रम	१
विवरणपत्र “अ” – एकूण अर्थसंकल्पीय अंदाजाचा कार्यक्रमनिहाय तपशील	८
विवरणपत्र “ब” – एकूण अर्थसंकल्पीय अंदाजाचा प्रधानशीर्षवार व कार्यक्रमनिहाय तपशील	९
कार्यक्रम क्रमांक १ – ००१ – अ -- संचालन व प्रशासन	
(१) प्रस्तावनात्मक	११
(२) वित्तीय आवश्यकता	१२
(३) अंतर्गत निरीक्षण / लेखापरीक्षा कार्यक्रमाची माहिती	१४
कार्यक्रम क्रमांक २ – १०१ – वसुलीचा खर्च	
(१) प्रस्तावनात्मक	१६
(२) वित्तीय आवश्यकता	१६
तक्ता क्रमांक १ – विविध अधिनियमांखाली नोंदणी अर्जाची माहिती दर्शविणारे विवरणपत्र	१८
तक्ता क्रमांक २ – विविध अधिनियमांखाली जे नोंदणीकृत व्यापारी कर देण्यास पात्र आहेत त्यांचे विवरणपत्र	१९
तक्ता क्रमांक ३ – मूल्यवर्धित कर कायदा, २००२ खालील कसूरदार व्यापाऱ्यांची माहिती	२०
तक्ता क्रमांक ४ – अन्वेषण प्रकरणांचा निकाल दाखविणारा तक्ता	२१
तक्ता क्रमांक ५ – निरनिराळ्या अधिनियमांखाली दिलेल्या आदेशांविरुद्ध केलेल्या प्रथम व दुसऱ्या अपिलांची माहिती दर्शविणारे विवरणपत्र.	२३
तक्ता क्रमांक ६ – निरनिराळ्या अधिनियमांखाली दिलेल्या आदेशांविरुद्ध फेरतपासणीकरिता अर्ज केले जातात, त्यांची माहिती दर्शविणारे विवरणपत्र.	२३
तक्ता क्रमांक ७ – अभियोग प्रस्तावाची निर्गती (विल्हेवाट)	२४
तक्ता क्रमांक ८ – न्यायालयात दाखल केलेल्या तक्रारी व त्यांची सद्यःस्थिती दाखविणारा तक्ता	२५
तक्ता क्रमांक ९ – विविध अधिनियमांखाली जमा झालेल्या महसुलाची माहिती दर्शविणारे विवरणपत्र	२६
तक्ता क्रमांक १० – मागणी, वसुली, थकबाकी, निर्लेखित, कमी केलेली, परतावा दिलेली रक्कम इत्यादी दर्शविणारा तक्ता.	२८
तक्ता क्रमांक ११ – २०२३-२०२४ या कालावधीत निर्लेखित केलेल्या प्रकरणांचा तपशील	३४
कार्यक्रम क्रमांक ३ – शासकीय उपाहारगृहे – विक्रीकर विभाग	
(१) प्रस्तावनात्मक	३५
(२) वित्तीय आवश्यकता	३६
तक्ता क्रमांक १ – विक्रीकर उपाहारगृहे, चौरस आहारगृहे	३७

अनुक्रमणिका--चालू

पृष्ठे

कार्यक्रम क्रमांक ४ – व्यवसाय कर

(१) प्रस्तावनात्मक	..	३८
(२) वित्तीय आवश्यकता	..	४०
व्यवसायकर अधिनियमाखाली नोंदणी, नावनोंदणी, कसूरदार, कर निर्धारणा, अपिले, तक्रारी व वसुली याबाबतची माहिती.	..	४२

कार्यक्रम क्रमांक ५ – केंद्रीय चिटफंड कायदा, १९८२; महाराष्ट्र चिटफंड नियम, २००४

(१) कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा सारांश	..	४४
(२) तक्ता क्रमांक १ – चिटची नोंदणी	..	४४

कर्मचारीविषयक गोषवारा

(१) वस्तू व सेवा कर विभाग	..	४६
(२) विक्रीकर उपाहारगृह	..	५०

कार्यक्रम क्रमांक ६ – महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण, मुंबई

(१) प्रस्तावनात्मक	..	५१
(२) अर्थसंकल्पीय तरतुदीबाबत कार्यक्रमनिहाय, प्रधानशीर्षवार व वित्तीय आवश्यकता दर्शविणारे विवरणपत्र	..	५२
तक्ता क्रमांक १ – विभागनिहाय दाखल झालेली, निकालात काढलेली व प्रलंबित प्रकरणे इत्यादी	..	५३
तक्ता क्रमांक २ – प्रलंबित प्रकरणांचे वर्गीकरण	..	५४
तक्ता क्रमांक ३ – उच्च न्यायालयाकडे निकालात काढण्यासाठी प्रलंबित असलेली प्रकरणे	..	५८
तक्ता क्रमांक ४ – प्रमाणित प्रती पुरविल्याबद्दल मिळालेले उत्पन्न दर्शविणारे विवरणपत्र	..	५८
(३) कर्मचारीविषयक गोषवारा (पद व वेतनमान यांचे विवरणपत्र)	..	५९

कार्यक्रम क्रमांक ७ – राज्यकर उपायुक्त (जनसंपर्क) कार्यालय, मुंबई

(१) नवीन इमारत बांधकाम, दुरुस्ती इ. देखरेख करणे	..	६०
---	----	----

विक्रीकर विभाग

प्रस्तावना

समग्र कार्यक्रम

भारतातील मुंबई प्रांतात माहे मार्च १९३८ मध्ये सर्वप्रथम विक्रीकराची सुरुवात झाली. त्यावेळी काही शहरी व निमशहरी भागात, तंबाखूच्या विक्रीवर कर लावण्यात आला. सन १९४६ साली विक्रीकर अधिनियमास कायद्याचे स्वरूप देण्यात आले. त्यावेळी विक्रीच्या शेवटच्या टप्प्यावर विक्रीकर लावण्यात येत असे. तदनंतर, दिनांक १ नोव्हेंबर १९५२ पासून विक्रीच्या प्रत्येक टप्प्यावर कर लावण्यात येऊ लागला. परंतु अपेक्षित महसूल प्राप्त होत नसल्याने दिनांक १ एप्रिल १९५४ पासून दुहेरी करपद्धती अंमलात आणली गेली. यात वेळोवेळी सुधारणा होत गेल्या व दिनांक १ जानेवारी १९५९ पासून मुंबई विक्रीकर कायदा, १९५९ अंमलात आणला गेला. १९७५ साली नेमलेल्या यार्दी समितीच्या शिफारशीनुसार जुलै १९८१ मध्ये विक्रीकर कायद्यात महत्त्वाचे फेरबदल केले गेले. तेव्हापासून विक्रीच्या पहिल्या टप्प्यावरच (First Point) करआकारणी होऊ लागली. वस्तूच्या फेरविक्रीवर कर आकारणी केली जात नसे. सदर मुंबई विक्रीकर अधिनियम, १९५९ बरोबरच विक्रीकर विभागाद्वारे पुढील अधिनियमांचेही प्रशासन करण्यात येत होते.

(१) केंद्रीय विक्रीकर अधिनियम, १९५६, (२) महाराष्ट्र चिटफंड अधिनियम, १९८२, (३) महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय, व्यापार, आजीविका व नोकऱ्या यांवरील कर अधिनियम, १९७५, (४) महाराष्ट्रात कोणताही माल कोणत्याही प्रयोजनार्थ वापरण्याच्या हक्काच्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, १९८५, (५) महाराष्ट्र कार्य कंत्राटाच्या अंमलबजावणीत अंतर्भूत असलेल्या मालातील होणाऱ्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, १९८५, (६) महाराष्ट्र ऐषआराम कर (हॉटेल व निवास) अधिनियम, १९८७, (७) महाराष्ट्र स्थानिक क्षेत्रामध्ये मोटार वाहनांवरील प्रवेश कर कायदा, १९८७, (८) मुंबई मोटार स्पिरिटच्या विक्रीकरिता कर अधिनियम, १९५८, (९) महाराष्ट्र ऊस खरेदी कर अधिनियम, १९६२, (१०) महाराष्ट्र स्थानिक क्षेत्रात मालाच्या प्रवेशावरील कर अधिनियम, २००२.

राज्यात दिनांक १ एप्रिल २००५ पासून महाराष्ट्र मूल्यवर्धित कर कायदा, २००२ ही कार्यप्रणाली अंमलात आली आहे. उपरोक्त अधिनियमाखाली मुंबई विक्रीकर अधिनियम, १९५९, महाराष्ट्रात कोणताही माल कोणत्याही प्रयोजनार्थ वापरण्याच्या हक्काच्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, १९८५, महाराष्ट्र कार्य कंत्राटाच्या अंमलबजावणीस अंतर्भूत असलेल्या मालातील होणाऱ्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, १९८५ व मुंबई मोटार स्पिरिट विक्रीकर अधिनियम, १९५८ हे चार अधिनियम महाराष्ट्र मूल्यवर्धित कर कायदा, २००२ मध्ये विलीन करण्यात आले आहेत.

SALES TAX DEPARTMENT

INTRODUCTION

Sales Tax was first introduced in India in the then Bombay province as early as March 1938, where a tax was imposed on sale of tobacco within certain urban and suburban areas. In the year 1946, a general sales tax was introduced levying sales tax at the last stage of sale of goods. In this system there was considerable tax evasion and therefore, from 1st April 1952, the sales tax was made leviable on each transaction of sales. But, expected revenue could not be collected, and hence, double taxation system was brought into force from 1st April 1954. The system was further improved and from 1st January 1959, a new Sales Tax Act was brought into enactment. In 1975, Government appointed a Sales Tax Enquiry Committee under Chairmanship of Shri Yardi. As per its recommendations, important changes were made in Sales Tax Act in 1981. Since then the tax was levied on the first sale and the subsequent sales were not taxed.

Along with Bombay Sales Tax Act, 1959, following Acts were administered by the Sales Tax Department.

1. Central Sales Tax Act, 1956
2. Maharashtra Chit Fund Act, 1974
3. Maharashtra State Tax on Profession, Traders, Callings and Employment Act, 1975
4. Maharashtra State Tax on the Transfer of right to use any goods for any purpose Act, 1985
5. Maharashtra State Tax on the transfer of property in goods involved in the execution of Works Contract [Re-enacted] Act, 1989

6. Maharashtra Tax on Luxuries Act, 1987
7. Maharashtra Tax on Entry of Motor Vehicles into Local Areas Act, 1987
8. Mumbai Motor Spirit Tax Act, 1958
9. Maharashtra Purchase Tax on Sugarcane Act, 1962
10. Maharashtra Tax on the Entry of Goods into the Local Areas Act, 2002. Out of the above said Acts, following Acts which were administered by the sales tax department are incorporated in VAT, namely :-
  - (1) Bombay Sales Tax Act, 1959.
  - (2) The Maharashtra State Tax on the Transfer of right to use any goods for any purpose Act, 1985.
  - (3) The Maharashtra State Tax on the transfer of property in goods involved in the execution of Works Contract [Re-enacted] Act, 1989.
  - (4) The Bombay Sales on Motor Spirit Taxation Act, 1958.

मूल्यवर्धित कर (VAT)

विक्रीच्या पहिल्या किंवा शेवटच्या टप्प्यावरील करपद्धतीऐवजी विक्रीच्या प्रत्येक टप्प्यावर करआकारणी व वसुली करण्याची पद्धत म्हणजे मूल्यवर्धित करप्रणाली होय.

मूल्यवर्धित करप्रणाली ही एक आधुनिक करप्रणाली आहे जी जगभरातील बहुसंख्य देशात राबविली जाते.

मूल्यवर्धित करप्रणालीचे फायदे खालीलप्रमाणे आहेत :-

- (१) सोपी व सुटसुटीत करपद्धती.
- (२) कराची आकारणी प्रत्येक टप्प्याटप्प्यावर नियुक्त दराने.
- (३) खरेदीवर भरलेल्या कराची वजावट/उत्पादनात वापरलेल्या कच्च्या मालावरील खरेदीकराची वजावट.
- (४) करावर कर आकारला जात नाही.
- (५) वसुली न करता येण्यासारखा उलाढाल कर, अधिभार इत्यादी घटकांचा समावेश नाही, ज्यावर वजावट मिळत नाही.

नोव्हेंबर १९९९ ला झालेल्या सर्व राज्यांच्या मुख्यमंत्र्यांच्या बैठकीत मूल्यवर्धित करप्रणाली लागू करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. मूल्यवर्धित करप्रणाली राबविण्याच्या अनुषंगाने येणाऱ्या सर्व बाबींवर निर्णय घेण्यासाठी सर्व राज्यांच्या अर्थमंत्र्यांची शक्तिप्रदत्त समिती गठीत करण्यात आली.

सदर समितीने राज्यस्तरीय मूल्यवर्धित कराबाबत दिनांक १७ जानेवारी २००५ रोजी श्वेतपत्रिका प्रसूत केली आहे. सदर श्वेतपत्रिकेत मूल्यवर्धित कराची मूलभूत रचनाकृती स्पष्ट केलेली आहे. सर्व राज्यांच्या मूल्यवर्धित कर कायदांची संरचना सदर श्वेतपत्रिकेत मूलभूत रचनाकृतीशी सुसंगत असणे अपेक्षित आहे.

शक्तिप्रदत्त समिती कोणत्या वस्तूवर कराचा दर किती असावा हे ठरविते व त्यानुसार करदराची अनुसूची या समितीने तयार केली आहे. शक्तिप्रदत्त समितीने ठरविल्यावर करांचे समान दरच प्रत्येक राज्याने स्वीकारावयाचे असल्यामुळे राज्यांमधील व्यावसायिक स्पर्धा कमी होणे हासुद्धा मूल्यवर्धित करप्रणालीचा एक अनुषंगिक फायदा आहे.

महाराष्ट्र राज्यात मूल्यवर्धित करप्रणालीची अंमलबजावणी दिनांक १ एप्रिल २००५ पासून करण्यात आलेली आहे.

दिनांक १ जानेवारी २००९ पर्यंत देशातील सर्व राज्यांनी मूल्यवर्धित करप्रणाली अंमलात आणली आहे.

महाराष्ट्रामध्ये विक्रीकर विभागाकडून अंमलबजावणी करण्यात येणाऱ्या खाली दर्शविलेल्या कायदांचा समावेश मूल्यवर्धित कर कायद्यामध्ये करण्यात आला आहे.

- (१) मुंबई विक्रीकर अधिनियम, १९५९.
- (२) महाराष्ट्रात कोणताही माल कोणत्याही प्रयोजनार्थ वापरण्याच्या हक्कांच्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, १९८५.

(३) महाराष्ट्र कार्य कंत्राटाच्या अंमलबजावणीत अंतर्भूत असलेल्या मालातील होणाऱ्या हस्तांतरणावरील विक्रीकर अधिनियम, १९८५.

(४) मुंबई मोटार स्पिरिटच्या विक्रीकरिता कर अधिनियम, १९५८.

वरील नियमांचे विलीनीकरण करण्यात आले आहे.

VALUE ADDED TAX (VAT)

VAT is a system of levy and collection of sales at every stage of sale as against the earlier system of single point tax -either first point of sale or last point of sale.

VAT is a modern and progressive tax system used in other countries in the world.

Advantages of VAT

(1) It is simple, transparent and progressive.

(2) Tax is levied at every stage of sale at the designated rate

(3) Credit or set off of tax paid on purchase of materials sold or raw materials used for manufacture

(4) No tax on tax

(5) There are no non recoverable elements of tax like turnover tax, surcharge/for which impute tax rebate is not possible. The decision to introduce VAT was taken in the Chief Ministers Conference in November 1999 . An Empowered Committee of State Finance Ministers was constituted to work out details.

The Empowered Committee of State Finance Ministers has released White Paper on Value Added Tax on 17th January 2005. The basic design of VAT has been explained in the said White Paper. Design of VAT of all the States is expected to be consistent with the basic design of VAT explained in this White Paper.

The Empowered Committee has prepared a rate schedule of commodities. All the states have to follow the rate schedule prepared by the empowered committee. It will also be beneficial to minimize the interstate competition with regard for the rate on different commodities.

On 1st April 2005, 20 other states implemented VAT along with Maharashtra and on 1st April 2006, 6 other States joined them.

In Maharashtra following Acts which, were administered by the sales tax department are incorporated in VAT, namely :

(1) Bombay Sales Tax Act, 1959.

(2) The Maharashtra State Tax on the Transfer of right to use any goods for any purpose Act, 1985.

(3) The Maharashtra State Tax on the transfer of property in goods involved in the execution of Works Contract [Re-enacted] Act, 1985.

(4) The Bombay Sales on Motor Spirit Taxation Act, 1958.

चिटफंड

महाराष्ट्र राज्यातील चिटफंडांवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी केंद्रीय चिटफंड अधिनियम, १९८२ आणि महाराष्ट्र चिटफंड नियम, २००४, दिनांक १५ जून २००४ पासून संपूर्ण महाराष्ट्रात सुरू करण्यात आला आहे. त्यानुसार दिनांक ३१ मार्च २०२४ पर्यंत महाराष्ट्र चिटफंड नियम, २००४ अंतर्गत २३२६ चिट्स नोंदीत असून त्यांनी रुपये १५३७३८८९९९ कोटी इतकी अनामत रक्कम जमा केलेली आहे.

CHIT FUND

In order to keep control on Chit Fund in Maharashtra State, Maharashtra Chit Fund Act, 1982 and Maharashtra Chit Fund Rule, 2004 was brought into force from 15th June 2004. As on 31st March 2024 overall 2326 Chits Groups are registered and have deposited Rs. 1537388999 Cr. as a Security Amount.

व्यवसायकर

महाराष्ट्र राज्यात स्वतःचा व्यापार, उद्योग, नोकऱ्या किंवा कोणत्याही प्रकारचा व्यवसाय व आजीविका करणाऱ्या व्यक्ती महाराष्ट्र राज्य व्यवसायकर कायदा, १९७५ नुसार कर भरण्यास पात्र आहेत. अशा कर भरणाऱ्या व्यक्तींची दोन विभागांत विभागणी करण्यात आली आहे.

(१) ज्या व्यक्ती नोकर या नात्याने नोकरी करीत आहेत.

(२) ज्या व्यक्ती स्वतःचा व्यापार, उद्योग, अन्य व्यवसाय व आजीविका करीत आहेत.

व्यवसायकर अधिनियमाखाली २०२३-२०२४ या वर्षात २६२७.०९ कोटी रुपये निव्वळ उत्पन्न मिळाले व २०२४-२०२५ या वर्षात २८८९.७९ कोटी रुपये संभावित उत्पन्न मिळणे अपेक्षित आहे. २०२५-२०२६ या अर्थसंकल्पीय वर्षासाठी ३१७८.७७ कोटी रुपये उत्पन्न मिळावे असा अंदाज करण्यात आला आहे. व्यवसायकर कायदांतर्गत दिनांक ३१ मार्च २०२४ अखेर ६८५७१५ नोंदणी दाखलाधारक नोंदीत असून २५९२७९८ नावे नोंदणी दाखलाधारक नोंदीत आहेत.

मूल्यवर्धित करप्रणालीच्या पार्श्वभूमीवर विक्रीकर विभागाच्या पुनर्रचनेसंदर्भातील दिनांक १८ नोव्हेंबर २०११ च्या शासन निर्णयानुसार, व्यवसायकर शाखेच्या कामाचे योग्य रीतीने संनियंत्रण व संचालन होण्याच्या दृष्टीने व्यवसायकर शाखेचीही पुनर्रचना करण्यात आली आहे. यासाठी मुंबई, ठाणे, पुणे, कोल्हापूर, नाशिक व नागपूर असे सहा व्यवसायकर मुख्य विभाग स्थापन करण्यात आले आहेत. प्रत्येक विभागाचे संचालन सहआयुक्त दर्जाचा अधिकारी करणार आहे. त्याशिवाय व्यवसायकर कायदाच्या संचालनासाठी स्वतंत्र अपर आयुक्तांची नेमणूक करण्यात आली आहे.

व्यवसायकर कायदाच्या अंमलबजावणीसाठी राज्यकर आयुक्त व अपर राज्यकर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य यांच्या नियंत्रणाखाली ६ राज्यकर सहआयुक्त, ४ राज्यकर उपआयुक्त, १५ सहायक राज्यकर उपआयुक्त, १०९ व्यवसायकर अधिकारी व २४५ राज्यकर निरीक्षक, १८३ कर सहायक, १९ वर्ग-४ कर्मचारी (वाहक, नाईक व चपराशी, नोटीसवाहक, दफतरबंद) यांची नेमणूक करण्यात आली आहे.

MAHARASHTRA STATE TAX ON PROFESSIONS, TRADES; CALLINGS AND EMPLOYMENTS ACT, 1975

A person having his own business, trade, employment or any type of profession or callings, in Maharashtra is liable to pay profession tax under this Act.

Such liable persons are divided into two categories :

- i. Those who are employees,
- ii. Those who are engaged in professions, trades, callings.

Under the Profession Tax Act, the revenue was Rs. 2627.09 crores during 2023-2024 and prob. Rs. 2889.79 crores for the year 2024-2025. Expected revenue during 2025-2026 is at Rs. 3178.77 crores. Under the Profession Tax Act, as on 31st March 2024 total numbers of registration certificate holders were 685715 and registered Enrolment Certificate holders Were 2592798.

As per G.R. dated 18th Nov 2011, for the purpose of proper control and direction, Profession Tax branch is also undergoing restructuring. Six profession tax divisions at Mumbai, Thane, Pune, Kolhapur, Nashik and Nagpur are formed. An officer of Joint Commissioner Cadre will be the head of each division and a Deputy Commissioner will be appointed at each division for the help of Joint Commissioner of that division.

For the enforcement of Profession Tax Act, 6 joint Commissioners, 4 Deputy Commissioner, 15 Assistant Commissioners, 109 Profession Tax Officers, 245 State Tax Inspectors, 183 Tax Assistant and 19 Class-4 employees (Notice Servers, Naiks, Peons, etc.) are appointed and placed under the administrative control of Commissioner of Sales Tax and Additional Commissioner of Sales Tax, Maharashtra State, Mumbai.

वस्तु व सेवा कर

संसदेने १ जुलै २०१७ पासून वस्तु व सेवा कर कायद्याची अंमलबजावणी करण्यास मान्यता दिली आहे. त्यानुसार आपण सर्वांनी "एक राष्ट्र एक कर (ONE NATION ONE TAX)" या तत्त्वाने नवीन कायद्याचे उत्साहाने स्वागत केलेले आहे. यानिमित्त राज्यभरातील सर्व विक्रीकर कार्यालयांमध्ये कार्यालयाच्या नामांतराचे सोहळे व कायद्याच्या स्वागताचे सोहळे साजरे केले गेले. वस्तु व सेवा कर कायद्याची प्रभावी अंमलबजावणी होण्यासाठी व लोकांना वस्तु व सेवा कर कायद्याची माहिती व्हावी यासाठी या कार्यक्रमांना सर्व स्तरातील व्यापारी, समाजामधील प्रतिष्ठित लोक, केंद्रातील व राज्यातील कार्यालयांचे प्रमुख, कर सल्लागार व सनदी लेखापाल यांना आमंत्रित करण्यात आले होते. व्यापाऱ्यांना जाणवणाऱ्या अडचणी सोडवण्यासाठी राज्य कर विभागाने २४ x ७ सर्व कार्यालयांमध्ये मदत कक्ष व २४ तास दूरध्वनी सेवा उपलब्ध करून देण्यात आली. तसेच वेळोवेळी या अनुषंगाने व्यापारी संघटना, सनदी लेखापाल व राज्य कर विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने चर्चासत्रे आयोजित करण्यात आली. वस्तु व सेवा कराद्वारे ३१ मार्च २०२४ पर्यंत रुपये १४१७०२.०० कोटी एवढा महसूल प्राप्त झाला. सन २०२४-२०२५ मध्ये एकूण रुपये १६२९५७.०० कोटी महसूल संभाव्य आहे व सन २०२५-२०२६ मध्ये रुपये १८७४०१.०० कोटी होईल असा अंदाज आहे. व्यापाऱ्यांना विवरणपत्रे भरण्यासाठी येणाऱ्या अडचणी सोडवण्याचा प्रयत्न राज्य कर विभागाकडून करण्यात येत आहे.

GOODS AND SERVICE TAX

Parliament has sanctioned Goods and Service Tax Act from 1st July 2017 for implementation throughout nation. Accordingly we welcome this new act as ONE NATION ONE TAX. On this grand occasion nomenclature of various offices changed with special ceremony. For effective implementation and awareness of Goods and Service Tax special meetings, conferences held of merchants, dealers, Honourable personalities in society, Tax Consultants, Top Official of Central and State Taxation Officer. State Tax Department has make necessary arrangement for resolving issues of merchants by establishing help desk and 24x7 telephonic services. Also discussions in this regard are arranged by State Tax Department with Chartered Accountants and merchant associations. In the year 2023-2024 the Goods and Service Tax collection was at Rs. 141702.00 Cr., in the year 2024-2025 the probable collection will be Rs. 162957.00 Cr. and in year 2025-2026 it will be Rs. 187401.00Cr.

संगणकीकरण

राज्यकर विभागाने उपभोक्त्यांसाठी कॅम्स (कमर्शियल ऑफ द शेल्फ सॉफ्टवेअर सिस्टीम) वर आधारित संगणकीय प्रणाली स्वीकारण्याचे ठरवून, त्यानुसार अंमलबजावणीकरिता सॅप बेसिड टॅक्स रेव्ह्यू मॅनेजमेंट सिस्टीम प्रॉडक्टची निवड करण्यात आली होती. सदर प्रणालीची दिनांक १ एप्रिल २०१६ पासून अंमलबजावणी करण्यासाठी निविदा प्रक्रियेद्वारे (e-tendering) मे. एन. आय. आय. टी. टेक्नॉलॉजी लि. या सेवा पुरवठादार संस्थेची निवड करण्यात आली होती.

मे. एन. आय. आय. टी. टेक्नॉलॉजी लि. यांनी विभागाशी केलेल्या करारानुसार, बी. एस. एन. एल. यांच्या फोर्ट, मुंबई येथील डाटा सेंटरमध्ये प्राथमिक डाटा सेंटर (DC), डिझास्टर रिकव्हरी सेंटर (DR) फरीदाबाद येथे बी. एस. एन. एल. डाटा सेंटरमध्ये आणि NOC (Network Operation Centre) विभागाच्या माझगाव कार्यालयात उभारणी केली आहे. तसेच राज्यकर विभागाच्या नवीन संगणकीकरण प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेली सर्व आज्ञावली जसे, नोंदणी दाखला, e-cst, ई-पेमेंट तसेच इतर जसे बिलिंग सॉफ्टवेअर, मास्टर डाटा क्लेक्शन, परतावा, निर्धारणा, ईआयु आज्ञावली, संकेतस्थळ (portal), मोबॅलिटी इत्यादी विकसित करून उपभोक्त्यांना वापरण्यास उपलब्ध करून दिले. करारामधील नमूद केलेल्या सर्व बाबींची पूर्तता करून दिनांक १ नोव्हेंबर २०१९ पासून पुढील ५ वर्षांसाठी सदर प्रकल्प कार्यान्वित करण्यात आला आहे. मे. एन. आय. आय. टी. टेक्नॉलॉजी लि. यांनी त्यांच्या नावात बदल केला असून आता सदर संस्था मे. कोफोर्ज लि. या नावाने ओळखण्यात येत आहे.

दिनांक १ जुलै २०१७ पासून संपूर्ण देशात वस्तू व सेवा कर कायद्याची अंमलबजावणी सुरु करण्यात आली. महाराष्ट्र राज्याने, वस्तू व सेवा कर कायद्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी Model-१ या प्रणालीचा स्वीकार केला होता. तथापि, कायद्याच्या अंमलबजावणीमध्ये सुसूत्रता आणण्यासाठी तसेच वेळेची दिरंगाई टाळण्यासाठी Model-२ या पर्यायाचा विचार करण्यात आला व त्या अनुषंगाने जीएसटीएन या केंद्रिय सेवापुरवठादार संस्थेकडे विचारणा करण्यात आली. जीएसटीएन या संस्थेने महाराष्ट्र राज्यास Model-२ नुसार सेवा उपलब्ध करून देण्याचे मान्य केले. त्यानुसार सेवा उपलब्ध करून घेण्यासाठी, विभागाने शासन स्तरावर प्रस्ताव सादर केला. सदर प्रस्तावास उच्चाधिकार समितीच्या दिनांक २२ जुलै २०१९ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये मान्यता देण्यात आली. त्याअनुषंगाने विभागाने जीएसटीएन या सेवा पुरवठादार संस्थेकडून Model-२ अंतर्गत माहे सप्टेंबर २०१९ पासून वस्तू व सेवा कर कायद्याची अंमलबजावणी करण्यासाठीच्या सेवा घेण्यास सुरुवात केलेली आहे.

वस्तू व सेवा कर या कायद्याची अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने जीएसटीएन या सेवापुरवठादार संस्थेच्या आज्ञावलीवरून प्राप्त होणाऱ्या माहितीचे पृथःकरण करण्याचे काम करण्यासाठी मे. एन.आय.सी या संस्थेने विकसित केलेले GST Pro-२ Analytics System विभागासाठी घेण्याचे निश्चित करण्यात आलेले आहे. त्यानुसार विभागाने सादर केलेल्या प्रस्तावास शासनाने मान्यता दिली असून, GST Pro-२ Analytics System प्रणाली विभागातील अधिकाऱ्यांसाठी उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. तसेच विभागाच्या आर्थिक बुद्धिसंपदा कक्ष (EIU) शाखेकडून जीएसटीएन या सेवापुरवठादार संस्थेच्या आज्ञावलीवरून प्राप्त होणाऱ्या माहितीचे API Development Project द्वारा पृथःकरण करून ती माहिती विभागाच्या अधिकाऱ्यांना उपलब्ध करून दिलेली आहे.

विभागाच्या सर्व कार्यालयांतील संगणक, प्रिंटर व इतर माहिती व तंत्रज्ञानाशी संबंधित उपकरणांची देखभाल तसेच अधिकारी/कर्मचारी यांच्या हार्डवेअर संबंधित तक्रार निवारण करण्याकरिता मदतकक्ष, डी. जी. सेटस्, यू. पी. एस. इ. चा पुरवठा करण्याचे काम, संगणकीय प्रणालीचा वापर करण्यासाठी विभागाच्या सर्व कार्यालयांना डाटा सेंटरशी जोडण्यासाठी लॅन, वॅन (WAN) व (LAN) ची जोडणी व इंटरनेट सेवा उपलब्ध करून देण्याचे काम मे. n.Code Solutions - A Division of GNFC Ltd. या कंत्राटदाराकडून करण्यात येत होते.

मे. n.Code Solutions या कंत्राटदाराचा सेवा कालावधी समाप्त झाल्यामुळे उपरोक्त सर्व सेवा विभागास पुरविण्यासाठी दिनांक १७ डिसेंबर २०२१ रोजीच्या उच्चाधिकार समितीच्या मान्यतेनुसार मे. ओरिएंट टेक्नॉलॉजिज प्रा. लि. या सेवा पुरवठादाराची ५ वर्षांसाठी निवड करण्यात आली आहे. मे. ओरिएंट टेक्नॉलॉजिज प्रा. लि. यांनी दिनांक २० फेब्रुवारी २०२३ पासून वरील सर्व सेवा विभागास उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत.

COMPUTERISATION

Goods and Service Tax Department (State Tax) decided to adopt for commercially of the shelf (COTS) software system. Accordingly, MGSTD selected to implement SAP based Tax Revenue Management System Product. To implement new automation system from 1st April 2016, MGSTD has selected NIIT Technologies Ltd. as System Integrator through e-tendering process.

Accordingly, as per the contract signed with MGSTD M/s. NIIT Technologies Ltd. has established primary data center at BSNL, Fort, Mumbai, Disaster Recovery Center at BSNL, Faridabad and NOC (Network Operation Centre) has been set up at GST Bhavan, Mazagaon, Mumbai. Concerned Development of Applications such as registration, e-cst, e-payment, billing software, master data, refund, portal mobility, assessment and EIU functionalities etc. are completed and made available to the users. All applications are made available to the users and project made GO-live from 1st November 2019 for five years. There is change in the name of SI from M/s. NIIT Technologies Ltd. to M/s. Coforge Ltd.

Goods and Service Act implemented all over India from 1st July 2017. Maharashtra State was included in the Model-1 States list for the implementation of Goods and Service Tax Act. For proper co-ordination and avoidance of delay in the execution, implementation of GST, MGSTD decided to migrate from Model 1 to Model 2 approach. Accordingly, MGSTD requested to GSTN for the same. GSTN accepted the proposal of the MGSTD for opting Model-2 approach. MGSTD submitted the proposal to Government for approval. High Power Committee (HPC) in its 134th meeting, dated 22nd July 2019 approved this proposal. Since September 2019. MGSTD has acquiring services from GSTN service provider under Model - 2 approach.

MGSTD has proposed to acquire services of GST Pro Analytics system developed by NIC for data from GSTN and its analysis. Proposal of the department has been approved by the Government and the services of GST-PRO-2 analytics System from NIC are made available to all officers. Additionally, the Economics Intelligence Unit of Department is taking the data from GSTN portal through API Development Project for analysis and made it available to all Officers of MGSTD.

All the work related to maintenance of PCs, Printers and other IT equipment in the MGSTD, Helpdesk to resolve hardware issues of employees, supply and installation of D. G. sets and UPS, to provide internet connectivity through LAN and WAN to all locations and data centers to run automation project was being handled by M/s. (n) Code Solutions-A Division of GNFC Ltd.

To provide the all above services to the department after the end of the contract period of M/s. (n) Code Solutions. HPC dated 17th December 2021 has selected M/s. Orient Technologies Pvt. Ltd. as a service provider. M/s. Orient Technologies Pvt. Ltd. has started to provide services to all departmental users from 20th February 2023.

विवरणपत्र "अ" STATEMENT "A"

एकूण अर्थसंकल्पीय अंदाजांचा प्रधानशीर्षनिहाय व कार्यक्रमवार तपशील Major Head-cum-Programmewise details of Total Budget Estimates
मागणी क्रमांक जी-१ Demand No. G-1

(₹. हजाराने/Rs. in thousands)

अनुक्रमांक Serial No.	कार्यक्रमाचे नाव Name of Programme	प्रत्यक्ष रकमा २०२३-२०२४ Actuals, 2023-2024	अनिवार्य/Committed		
			अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Budget Estimates, 2024-2025	सुधारलेले अंदाज २०२४-२०२५ Revised Estimates, 2024-2025	अर्थसंकल्प २०२५-२०२६ Budget Estimates, 2025-2026
1	2	3	4	5	6
(१) २०२०००२३/००९७	व्यवसायकर/ Voted . .				
2022 0023/0097	Profession Tax	423096	527229	498858	526932
(२) २०४०००४२	विक्रीकर/ 20400042 Sales Tax	1820778	2512962	2541499	2979021
००१-संचालन व प्रशासन					
001-Direction and					
Administration	50 Charged . .	--	100	70	100
(३) २०४०००५१	विक्रीकर/ 20400051 Sales Tax	7559380	8663582	8621490	9611227
१०१-वसुलीचा खर्च					
101-Collection Charges					
(४) २०४०००६२	महाराष्ट्र विक्रीकर Voted . .	73580	108912	110280	125318
न्यायाधिकरण					
20400062	Maharashtra Sales Tax Tribunal				
(५) २०४०००७१	विक्रीकर/ 20400071 Sales Tax	72881	94715	87798	--
विक्रीकर उपाहार गृह					
Sales Tax Canteen					
८००-इतर खर्च					
800-Other Expenditure					
(६) ३४९५००५९	चिट फंड/ 34750057 Chit Fund	--	--	--	--

टीप :- विक्रीकर विभागातर्फे मांडवली खर्च होत नाही.

विवरणपत्र "ब" STATEMENT "B"
एकूण अर्थसंकल्पीय अंदाजाचा प्रधानशीर्षवार व कार्यक्रमानिहाय तपशील Major Head-cum-Programmewise details of Total Budget Estimates
मागणी क्रमांक जी-१ Demand No. G-1

अनुक्रमांक Serial No.	कार्यक्रमाचे नाव Name of Programme	प्रत्यक्ष रकमा २०२३-२०२४ Actuals, 2023-2024	अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Budget Estimates, 2024-2025	सुधारलेले अंदाज २०२४-२०२५ Revised Estimates, 2024-2025	अर्थसंकल्प २०२५-२०२६ Budget Estimates, 2025-2026
1	2	3	4	5	6
	योजनेतर Non-Plan	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed
(१) २०२०२०२३ उत्पन्न व खर्च यावरील ..					
करांची वसुली (अनिवार्य) Voted	423096	527129	498788	526832	
20202023 Collection of Taxes on					
Income and Expenditure (Committed)					
105-20200097 Collection Charged Tax on	0	100	70	100	
Profession, Trades, Calling and					
Employments 20, other charges					
एकूण-२०२००२३/००९७ उत्पन्न व खर्च ..	423096	527229	498858	526932	
यावरील करांची वसुली					
Total-2020023/0097 Collection of Taxes					
on Income and Expenditure.					
(२) २०४०००४२ विक्रीकर/20400042-Sales Tax					
००९-संचालन व प्रशासन (अनिवार्य) Voted	1820778	2512962	2541499	2979021	
Direction and Administration (Committed)					
50 Charged	-	100	70	100	
२०४००१८७ वस्तु व सेवा कर यंत्रणा (अनिवार्य)					
20400187 Goods and Service Tax Network (Committed)	377818	470000	658581	480000	
१०९-२०४०००५१ वसुलीचा खर्च (अनिवार्य) Voted					
101-20400051 Collection Charges (Committed)	7559380	8663582	8621490	9611227	
१०९-20400062 (सोन) महाराष्ट्र					
विक्रीकर न्यायाधिकरण	73580	108912	110280	125318	
20400062					
101-(II) Maharashtra Sales Tax					
Tribunal					
८००-इतर खर्च/800 Other Expenditure Voted	72881	94715	87798	--	
२०४०००७१ विक्रीकर उपाहारगृह/ (अनिवार्य)					
20400071 Sales Tax Canteen (Committed)					
एकूण-२०४० विक्रीकर/ Voted	9904437	11850171	12019648	13271669	
(Net) (42+51+62+71+87-24)					
Total-2040 Sales Taxes 50 Charged	-	100	70	100	

विवरणपत्र "ब" STATEMENT "B"

एकूण अर्थसंकल्पीय अंदाजाचा प्रधानशीर्षवार व कार्यक्रमनिहाय तपशील Major Head-cum-Programmewise details of Total Budget Estimates

(रु. हजाराला/Rs. in thousands)

अनुक्रमांक Serial No.	कार्यक्रमाचे नाव Name of Programme	प्रत्यक्ष रकमा २०२३-२०२४	अर्थसंकल्प २०२४-२०२५	सुधारलेले अंदाज २०२४-२०२५	अर्थसंकल्प २०२५-२०२६
		Actuals, 2023-2024	Budget Estimates, 2024-2025	Revised Estimates, 2024-2025	Budget Estimates, 2025-2026
1	2	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed
		3	4	5	6
(३) एकूण-३४७५००५७, इतर सर्वसाधारण					
आर्थिक सेवा	Voted ..				
Total -34750057 Other General		-	-	-	-
Economic Services.					
एकूण-३४७५००५७ इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा					
34750057 Other General Economic		-	-	-	-
Services.	Voted ..				
800 Other Expenditure	Voted ..				
चिट फंड/Chit Fund		-	-	-	-
एकूण बेरीज	Voted ..	-	-	-	-
Grand Total	Charged ..				
४०७० इतर प्रशासनिक सेवा					
यावरील मांडवली खर्च (कार्यक्रम)					
4070 Capital Outlay on	..	6000000	1704259	1704259	-
Other Administrative Services (Scheme)					

कार्यक्रम क्रमांक १**PROGRAMME No. 1****००१-अ-संचालन व प्रशासन 001–Direction and Administration****(१) प्रस्तावनात्मक**

प्रशासकीय कर्मचारी वर्गावरील खर्च हा ००१-संचालन व प्रशासन या गौण शीर्षाखाली दाखविण्यात येत आहे. राज्यकर आयुक्त व अपर राज्यकर आयुक्त यांचे अधिकारक्षेत्र संपूर्ण राज्यभर आहे. राज्याची विभागणी १३ परिक्षेत्रात केली असून प्रत्येक परिक्षेत्राचे प्रशासन अपर राज्यकर आयुक्त यांचेकडे देण्यात आले आहे. विभागाच्या परिक्षेत्रांमध्ये ४२ नोडल विभाग, १३ लेखा परीक्षण विभाग असून प्रत्येक विभागाचे प्रशासन राज्यकर सहआयुक्त यांच्याकडे आहे. राज्यकर आयुक्त व विशेष राज्यकर आयुक्त यांचे कार्य मुख्यतः कनिष्ठ कार्यालयांना कायद्याची अंमलबजावणी आणि त्यांच्या कार्यालयांवर देखरेख ठेवणे यासंबंधी असते. त्याचप्रमाणे आपापल्या विभागात राज्यकर सहआयुक्त यांना अशाच प्रकारचे संबंधित कार्य करावे लागते. शासनाने दिनांक १५ मार्च २०२४ च्या आदेशान्वये मंजूर केलेल्या पुनर्रचना आराखड्यानुसार वस्तू व सेवा कर विभागाची पुनर्रचना करण्यात आली आहे.

(1) INTRODUCTORY

Expenditure on administrative staff is shown under the Minor Head 001–Direction and Administration. Commissioner of State Tax and Additional Commissioner of State Tax holds the jurisdiction all over the State. The State is divided into 13 zones and each zone is administered by Additional Commissioner of State Tax. The departmental zones are further divided into 42 Nodal, 13 Audit divisions. Each division is administered by one Joint Commissioner of State Tax. The functions of Commissioner of State Tax and Special Commissioner of State Tax are to give directions to the subordinate offices for the administration of the Act and supervise working of these offices. Similarly, the Joint Commissioners of State Tax have similar functions so far as their Divisions are concerned. The Sales Tax Department (GST Department) is being reorganized as per the reorganization plan sanctioned by Government *vide* Government Resolution, dated 15th March 2024.

(२) वित्तीय आवश्यकता
(II) Financial Requirements

(रुपये हजारत/Rs. in thousands)

कार्यक्रम Programme	प्रत्यक्ष रकमा २०२३-२०२४ Actuals, 2023-2024	अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Budget Estimates, 2024-2025	सुधारलेले अंदाज २०२४-२०२५ Revised Estimates, 2024-2025	अर्थसंकल्प २०२५-२०२६ Budget Estimates, 2025-2026
	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed
1	2	3	4	5
अ- कार्याचे वर्गीकरण- A-Activity Classification				
००१ संचालन व प्रशासन ५०भारित (२०४०००३३) (अनिवार्य)	-	100	70	100
001-Direction and 50 Charged Administration (Committed) (20400033)				
(१) २०४०००४२ विक्रीकर आयुक्त दत्तमत अनिवार्य (1) 20400042 Sales Tax Commissioner Voted (Committed)	-	-	-	-
एकूण-स्थूल ५० भारित Total-A-Net 50 Charged दत्तमत Voted	1820778	2512862	2541429	2978921
वजा-वसुली Deduct-Recoveries	-			
एकूण-निव्वळ ५० भारित Total-A-Net 50 Charged दत्तमत Voted	1820778	2512962	2541499	2979021
ब-उद्दिष्टनिहाय वर्गीकरण (२०४०००४२) अनिवार्य B-Objective Classification (20400042) (Committed)				
०१ वेतन 01 Salaries)	1388735	1758496	1798496	2201931
०२ मजुरी 02 Labour Charges	176	210	210	221
०३ अतिकालिक मत्ता 03 Overtime Allowances	769	630	630	649
०५ बक्षिसे 05 Rewards	-	500	250	500
०६ दूरध्वनी, वीज व पाणीशुल्क 06 Telephone, Electricity and Water Charges	2399	4500	3600	4500
१० कंत्राटी सेवा/Contractual Services	-	100	77	100
११ देशांतर्गत प्रवास खर्च 11 Domestic Travel Expenses	1896	3150	2205	3245

१३ कार्यालयीन खर्च	7990	25000	16250	25750
13 Office Expenses				
१४ भाडे, पट्टी व कर	-	-	-	-
14 Rent, Rates and Taxes				
१६ प्रकाशन	-	50	25	50
16 Publications				
१७ संगणकावरील खर्च	417154	716625	716625	738124
17 Computer Expenses				
२४ पेट्रोल, तेल, वंगण	1659	2500	2500	2750
24 Petrol, Oil, Lubricants				
२६ जाहिराती आणि प्रसिद्धी	-	800	400	800
26 Advertising and Publicity				
२७ लहान बांधकामे	-	1	1	1
27 Minor Works				
४१ गुप्त सेवा खर्च	0	300	180	300
41 Secret Service Expenditure				
५० इतर खर्च (दत्तमत) Voted			50	100
50 Other Charges (Charged)		100		
(20400042) एकूण- (१) स्थूल				
(20400042) Total-(i) Gross				
दत्तमत/Voted	1820778	2512962	2541499	2979021
भारित/Charged	-	100	70	100
(२०४००१८७) वस्तु व सेवा कर यंत्रणा				
(अनिवार्य)				
(20400187) Goods and Service	377818	470000	658581	480000
Tax Net work (Committed)				
(००) (०३) कर प्रबोधिनीची स्थापना				
Establishment of Karprabodhini				
मागणी क्रमांक-१ प्रधान शीर्ष				
Demand No. G-1 Major Head		100	70	100
५० भारित/Charged	0			
दत्तमत/Voted	2198596	2983162	3200220	3459221

(३) अंतर्गत निरीक्षण कार्यक्रमाची माहिती

विक्रीकर आयुक्तांच्यावतीने विशेष विक्रीकर आयुक्त व अपर विक्रीकर आयुक्त (व्हॅट) ३ महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी अपर विक्रीकर आयुक्त, मुंबई, ठाणे, पुणे, नाशिक, कोल्हापूर, नागपूर क्षेत्र (व्हॅट) (१) 5703880 व (२) मुंबई तसेच सर्व विक्रीकर सहआयुक्तांच्या कार्यालयाची संपूर्ण निरीक्षणे दोन वर्षातून किमान एक वेळ घेणे आवश्यक आहे. अपर विक्रीकर आयुक्त, मुंबई, ठाणे, पुणे, नाशिक, कोल्हापूर, नागपूर क्षेत्र (व्हॅट) १ व २ यांनी आपल्या क्षेत्रातील सर्व विक्रीकर सहआयुक्तांच्या कार्यालयाचे किमान एकदा संपूर्ण व एकदा विशेष निरीक्षण घेणे आवश्यक आहे. विक्रीकर सहआयुक्तांनी त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व विक्रीकर उपआयुक्तांच्या कार्यालयाचे वर्षातून एक वेळ संपूर्ण व एकवेळ विशेष निरीक्षण घेणे आवश्यक आहे. विक्रीकर उपआयुक्तांनी आपल्या परीक्षेत्रातील सर्व सहायक विक्रीकर आयुक्त व विक्रीकर अधिकाऱ्यांचे वर्षातून किमान एक वेळा संपूर्ण व एक वेळा विशेष निरीक्षण घेणे आवश्यक आहे. अशाच प्रकारे लेखापरीक्षणाचा कार्यक्रम देखील अंमलात आणला जातो.

अंतर्गत लेखापरीक्षा कार्यक्रमाची माहिती

वर्ष २०२३-२०२४ मध्ये एकूण २८०२ प्रकरणांचे अंतर्गत लेखापरीक्षण करण्यात आले. त्यापैकी एकूण ४९ प्रकरणांतर्गत रुपये ११.५ कोटी रकमेची कमी करआकारणी (संभाव्य महसूल हानी) निदर्शनास आली. पैकी रुपये ४१.८५ कोटी कराच्या वसुलीसाठी सुधारित आदेश पारित करण्यात आले.

(3) Information regarding performance of Internal Inspection /Audit

Office of the Commissioner of Sales Tax and the Special Commissioner of Sales Tax, Maharashtra State, Mumbai is required to take one full-fledged inspection in every two years, of the offices of Additional Commissioner of Sales Tax, Mumbai, Thane, Pune, Nashik, Kolhapur and Nagpur Zones including offices of all Joint Commissioner of Sales Tax, throughout the State, Additional Commissioner of Pune, Nashik, Kolhapur and Nagpur Zone are required to take one full-fledged inspection in every two years of the offices of Joint Commissioner of Sales Tax under their zones. The Joint Commissioner of Sales Tax are required to take minimum one full-fledged and one special inspection, every year, of all the offices of Deputy Commissioner of Sales Tax, under their jurisdiction. All Deputy Commissioners of Sales Tax, have to carry out one full-fledged and one special inspection, every year, of all the Sales Tax Officers under their Range. In the same procedure Audit Programme is also executed.

In the year 2023-2024 Internal Audit of total 2802 cases has been completed. In which probable revenue Loss of Rs. 11.5 crores was detected in 49 cases. And Revision orders of Rs. 41.85 crores has been passed.

कार्यक्रम क्रमांक २
Programme No. 2

कार्यक्रम क्रमांक २ Programme No. 2

१०१-वसुलीचा खर्च

101-Collection Charges

(१) प्रस्तावनात्मक

(i) Introductory

या गौण शीर्षाखाली येणारा अधिकारी वर्ग खालीलप्रमाणे आहे :-

- (१) विक्रीकर सहआयुक्त (विधी)
- (२) विक्रीकर सहआयुक्त (अपिले)
- (३) सर्व विक्रीकर उपआयुक्त (अपिले)
- (४) सर्व प्रशासकीय विक्रीकर उपआयुक्त (अपिले व प्रशासन)
- (५) सर्व सहायक विक्रीकर आयुक्त
- (६) सर्व विक्रीकर अधिकारी

The Officers cover under this Sub-Head are as under :-

- (1) Joint Commissioner of Sales Tax (Legal)
- (2) Joint Commissioner of Sales Tax (Appeals)
- (3) All Appellate Deputy Commissioner
- (4) Administrative-cum-Appeals-Deputy Commissioner
- (5) All Assistant Commissioner of Sales Tax
- (6) All Sales Tax Officer

विक्रीकर सहआयुक्त (विधी) यांनी न्यायाधिकरणासमोर येणाऱ्या सर्व प्रकरणात विक्रीकर खात्यतर्फे बाजू मांडणे हे त्यांचे मुख्य काम आहे. विक्रीकर सहआयुक्त (अपिले) मुख्यतः व्यापाऱ्याने दुसरे अपील दाखल केल्यावर त्या प्रकरणात निवाडा देणे हे त्यांचे काम आहे. सहायक विक्रीकर आयुक्त व विक्रीकर अधिकारी यांनी जर निर्धारण आदेश पाठित केलेले असतात, त्या आदेशांविरुद्ध व्यापाऱ्याने अपील दाखल केल्यावर त्या अपिलावर निवाडा देण्याचे काम विक्रीकर सहआयुक्त (अपिले) यांचे असते. व्यापाऱ्यास नोंदणी क्रमांक देणे, कर निर्धारण करणे व व्यापाऱ्यांकडे असलेल्या बाकी कराची वसुली व इतर कायदानुसार असणारी कामे करणे हे सहायक विक्रीकर आयुक्त व विक्रीकर अधिकार्यांचे काम असते.

The functions of Joint Commissioner of Sales Tax (Legal) is to plead the cases before the Sales Tax Tribunal on behalf of the Sales Tax Department. The Joint Commissioner of Sales Tax (Appeal) hears specially the Second Appeal filed by the dealers before them. The Deputy Commissioner of Sales Tax (Appeals) hears the appeals filed by the dealers before him against the order of the Sales Tax Officers.

Assistant Commissioner of Sales Tax and Sales Tax Officers are performing the duties such as registration of the dealers, assessment of the dealers, recoveries of taxes from them and such other activities as implied under the Act.

(२) वित्तीय आवश्यकता

(ii) Financial Requirements

कार्यक्रम Programme	प्रत्यक्ष रकमा २०२३-२०२४ Actuals 2023-2024	अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Budget Estimates 2024-2025	सुधारलेले अंदाज २०२४-२०२५ Revised Estimates 2024-2025	अर्थसंकल्प २०२५-२०२६ Budget Estimates 2025-2026	(रु. हजारत/ Rs. in thousands)		
					योजनेतर Non-Plan 2	अनिवार्य Committed 3	अनिवार्य Committed 4
1							
(अ) कार्याचे वर्गीकरण/A-Activity Classification							
(एक) (अ) विक्रीकर विभाग/अनिवार्य (२०४००५१)							
(i) (a) (b) Sales Tax Committed (20400051)	7559380	8663582	8621490	9611227			
एकूण-अ-स्थूल/Total-(A)-Gross							
वजा-वसुली/Deduct-Recoveries							
एकूण-अ-निव्वळ/Total-(A)-Net	7559380	8663582	8621490	9611227			

(ब) उद्दिष्टनिहाय वर्गीकरण / B-Objectwise Classification,

०१ वेतन/Salaries	6980483	8047550	8047550	8932781
०३ अतिरिक्तिक मत्त/Overtime Allowances	256	336	336	433
०६ दूरध्वनी, वीज व पाणीशुल्क	60646	72000	72000	80000
06 Telephone, Electricity and Water Charges				
१० कंत्राटी सेवा/Contractual Services	214796	220000	220000	260000
११ देशोत्तरगत प्रवास खर्च	6534	5513	5513	7500
11 Domestic Travel Expenses				
१३ कार्यालयीन खर्च/13 Office Expenses	129266	100800	100800	129780
१४ भाडे, पट्टी व कर	149195	160000	160000	176000
14 Rent, Rates and Taxes				
१६ प्रकाशने/16 Publications	-	30	15	30
१७ संगणकावरील खर्च/17 Computer Expenses	347	1050	735	1082
२४ पेट्रोल, तेल, वंगण	4363	6018	4900	6620
24 Petrol, Oil, Lubricants				
२६ जाहिराती, विक्री आणि प्रसिद्धी खर्च	790	9000	3240	9000
26 Advertising, Sales and Publicity Expenses				
२७ लहान बांधकाम	5151	1	1	1
27 Minor Works				
२८ व्यावसायिक सेवा/28 Professional Services	7553	8000	6400	8000
एकूण-(ब)-स्थूल	7559380	8663582	8621490	9611227
Total-(b)-Gross				
वजा-वसुली	-	-	-	-
Deduct-Recoveries				
एकूण-(ब)-निव्वळ	7559380	8663582	8621490	9611227
Total-(B)-Net				

(क) वित्त व्यवस्थेची साधने /C-Sources of Finance

सागणी क्रमांक जी-१/ Demand No. G-1				
२०४०-विक्रीकर/2040-Sales Tax				
१०१-वसुलीचा खर्च/अनिवार्य				
एकूण-स्थूल/Total-Gross	7559380	8663582	8621490	9611227
वजा-वसुली/Deduct-Recoveries	-	-	-	-
निव्वळ-Net	7559380	8663582	8621490	9611227

तक्ता १ TABLE I

विविध अधिनियमांखाली नोंदणी अर्जांची माहिती दर्शविणारे विवरणपत्र
Statement of Applications for Registration Certificate under various Acts

1	2	3	4
अधिनियमाचे नाव Name of the Act	वर्ष २०२३-२०२४ मधील प्रत्यक्ष नोंदणी Actual Registration in 2023-2024	वर्ष २०२४-२०२५ मधील संभाव्य नोंदणी Probable Registration in 2024-2025	वर्ष २०२५-२०२६ मधील अपेक्षित नोंदणी Estimated Registration in 2025-2026
(१) मूल्यवर्धित कर / VAT	२५१८	२६४०	२७७५
(२) केंद्रीय विक्रीकर /C. S. T.	२८५	३००	३१०
(३) वस्तू व सेवा कर /GST	१९४६६०	२१४१२६	२३५५३९

तळटीप :- (१) दिनांक १ जुलै २०१७ पासून वस्तू व सेवाकर कायद्याची अंमलबजावणी करण्यात आली. मूल्यवर्धित कर कायदा आणि केंद्रीय विक्रीकर कायदा केवळ पाच पेट्रोलियम आणि मादक पदार्थांसाठी अंमलबजावणी होत आहे.

(1) Please take a note that GST is implemented w.e.f. 01/07/2017. After July 1st 2017 VAT is applied to five petroleum products and liquor only.

(२) दिनांक १ जुलै २०१७ पासून अमलात आलेल्या वस्तू व सेवाकर कायद्यामध्ये ऊस खरेदीकर कायदा आणि ऐषआराम कर कायदा हे दोन कायदे विलीन झाले आहेत.

तक्ता २ TABLE II

विविध अधिनियमांखाली जे नोंदणीकृत व्यापारी कर देण्यास पात्र आहेत त्यांचे विवरणपत्र
Statement of Registered Dealers who are liable to pay tax under the Different Acts

जे व्यापारी मुंबई विक्रीकर अधिनियम, १९५९ व केंद्रीय विक्रीकर अधिनियम, १९५६ खाली कर देण्यास पात्र आहेत त्यांनी नोंदणी प्रमाणपत्रघेणे आवश्यक आहे. तसेच उत्स खरेदी कर अधिनियम, १९६२ खाली कर देणाऱ्या प्रत्येक कारखान्यांनी अनुज्ञप्ती घेणे आवश्यक आहे. तसेच प्रत्येक व्यापारी जो मोटार स्प्रीटची खरेदी-विक्री करतो त्याने अनुज्ञप्ती घेणे आवश्यक आहे. वर्षात कमी झालेल्या आणि अखेरीस अस्तित्वात असलेल्या अशा व्यापाऱ्यांची माहिती हा तक्ता दाखवितो.

Those dealer who are liable to pay tax under Bombay Sales Tax Act, 1959, Central Sales Tax Act, 1956 is required to obtain a Registration Certificate. Similarly, every factory which is liable to pay tax under Maharashtra Purchase Tax on Sugarcane Act, 1962 is required to obtain Licence. Every trader in Motor Spirit is required to obtain Licence. This Statement gives information about dealers added during the year, reduced in the year and existing at the end of the year.

अधिनियमाचे नाव Name of the Act	रद्द झालेले नोंदणी दाखले R. C. S. cancelled during the year				कर देण्यास पात्र असलेले व्यापारी Live dealers liable to pay tax		
	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Probable)	2025-2026 (Estimated)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Probable)	2025-2026 (Estimated)	
1	2	3	4	5	6	7	
(१) मूल्यवर्धित कर / VAT	476	490	520	38880	41157	42775	
(२) केंद्रीय विक्रीकर / C. S. T.	278	290	305	12121	11988	12200	
(३) वस्तू व सेवा कर /GST	162356	178592	196451	1778376	1956214	2151835	

(१) २०२४-२०२५ ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(२) २०२५-२०२६ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

* दिनांक १८.१०.२०२४ च्या उपलब्ध माहितीवर आधारित.

तक्ता ३ TABLE III

मूल्यवर्धित कर कायदा, २००२ खालील कसूरदार व्यापाऱ्यांची माहिती
Statement showing No. of Defaulters under V. A. T. Act, 2002

विक्रीकर विभाग Sales Tax Division	वर्ष Year	मासिक विवरण	तिमाही विवरण	सहामाही विवरण	वार्षिक विवरण	सामूहिक प्रोत्साहन	एकूण Total
		भरणारे कसूरदार व्यापारी Balance Defaulters who pay monthly Return	भरणारे कसूरदार व्यापारी Balance Defaulters who pay quarterly Return	भरणारे कसूरदार व्यापारी Balance Defaulters who pay Six monthly Return	भरणारे कसूरदार व्यापारी Balance Defaulters who pay annually Return	योजनांतर्गत कसूरदार व्यापारी Balance Defaulters who pay package scheme of Incentive Return	
	1	2	3	4	5	6	7
	(Actual) 2023-2024	1095	2091	N/A	8473	N/A	11659
	(Probable) 2024-2025	1205	2027	N/A	9114	N/A	12346
	(Estimated) 2025-2026	1283	2310	N/A	9240	N/A	12833

(१) २०२४-२०२५ ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(२) २०२५-२०२६ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

अन्वेषण प्रकरणांचा निकाल दाखविणारा तक्ता   *Disposal of Investigation Cases*

पुष्कळसे व्यापारी जे कर भरण्यास निरनिराळ्या कायद्याखाली पात्र आहेत, ते कर भरण्याचे टाळतात. याबाबत अनेकांकडून खात्याला माहिती मिळते. अशा प्रकरणात मुंबई नगर विभागाच्या अंमलबजावणी शाखेकडून अन्वेषण होते. पुणे, ठाणे व नागपूर सोडून इतर विभागात अशा प्रकारचे काम करण्यास वेगळे अधिकारी नाहीत. अन्वेषणानंतर उलाढालीची निर्धारणा होते आणि कायद्यातील तरतुदीप्रमाणे दंडाची कार्यवाही होते. काही विशिष्ट प्रकरणात दावे दाखल केले जातात. ज्या प्रकरणात लहान रक्कम असते अशी प्रकरणे विभागीय अधिकाऱ्यांकडे सोपविली जातात व त्याबरोबर तपासणीचा अहवालही पाठविला जातो. जेव्हा अशा प्रकरणात तपासणी चालू असते, तेव्हाच चुकविलेला कर वसूल करण्याचे प्रयत्न केले जातात. अशा वसुलीला आगाऊ भरणा म्हणतात. विक्रीकर विभागाच्या पुनर्रचनेअंतर्गत अंमलबजावणी विभागाची नव्याने रचना करण्यात आली असून आता अंमलबजावणी विभागात ३ शाखा कार्यरत आहेत. प्रत्येक शाखेचे संचालन विक्रीकर सहआयुक्त दर्जाचा अधिकारी करणार असून अंमलबजावणी विभागात एकूण ९ विक्रीकर उपआयुक्त व ५७ सहायक विक्रीकर आयुक्त कार्यरत आहेत. याव्यतिरिक्त राज्यातील इतर विभागीय कार्यालयात अन्वेषण प्रकरणासाठी आवश्यकतेनुसार एक किंवा दोन अधिकारी नियुक्त करण्यात आले आहेत.

Many of dealers liable to pay tax under various Acts evade payments of taxes under these Acts. The Department receives information about such dealers from various sources. The cases of such dealers are investigated in the Enforcement Branch of Mumbai City Division. In other divisions no separate officers are appointed except at Pune, Thane and Nagpur. After investigation of cases the turnover is assessed and penalties are levied under provisions of the Acts. In exceptional cases prosecutions are also lodged. Cases involving small amount of evasion are transferred to Ward Office with report of investigation. When the cases are under investigation, efforts are made by the officer to recover the evaded taxes before actual assessment. Under Restructurisation of the Sales Tax Department, Enforcement Branches have also been restructured and now there are 3 branches. Each branch is to be administered by the officer of Joint Commissioner's cadre. In Enforcement Branch 9 Deputy Commissioner's and 57 Assistant Commissioner's are appointed. In addition to this, in other divisional offices in the State, for investigation case there are one or two officers are appointed as per requirement.

तक्ता ४   TABLE IV

विभागाचे नाव Name of the Division	अन्वेषणाच्या प्रकरणांची आरंभीची शिल्लक Opening balance of cases under investigation as on			वर्षात आलेली प्रकरणे Additional cases during the year			एकूण २+३ Total 2+3		
	1-4-2023 (Actual)	1-4-2024 (Prob.)	1-4-2025 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)
1	2			3			4		
एकूण Total . .	7106	7980	8269	2462	1828	2058	9568	9808	10327

विभागाचे नाव Name of the Division	वॉर्ड कार्यालयास हस्तांतरित केलेली प्रकरणे Cases transferred in Ward offices			अन्वेषण करावयाच्या शिल्लक प्रकरणांची संख्या Balance No. of cases required to be investigated			अन्वेषणास उपलब्ध असलेल्या अधिकाऱ्यांची संख्या No. of cases officers available for investigation		
	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)
	5			6			7		
एकूण Total . .	—	—	—	9568	9808	10327	89	89	89

विभागाचे नाव Name of the Division	निर्धारणेद्वारे निकालात काढावयाची अपेक्षित प्रकरणे Expected disposal of investigation cases by way of assessment			अन्वेषणाची प्रत्यक्ष निकालात काढलेली प्रकरणे Actual disposed of Investigation Cases					
	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	पूर्ण करून By closure			आकारणी करून By assessment		
	8			9			10		
एकूण Total . .	9568	10160	10327	1642	1129	1242	344	328	361

तक्ता ४ --चालू TABLE IV--contd.

(रुपये लाखात / Rs. in Lacs.)

विभागाचे नाव Name of the Division	कर व दंड आकारला त्याची रक्कम Total amount of Tax and Penalty imposed			अपेक्षित आगाऊ भरणा Expended collection of advance payment					
				कर चुकविलेल्या प्रकरणी In respected of tax evaded			इतर प्रकरणी Other payments		
	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)
		11			12			13	
एकूण Total ..	66533	6422	7079	-	-	-	-	-	-
आगाऊ रक्कम वसुली Advance payment collected									
विभागाचे नाव Name of the Division	कर चुकविलेल्या प्रकरणी In respected of tax evaded			इतर प्रकरणी Other payments					
	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)
		14						15	
एकूण Total ..	64656	5552	6122	-	-	-	-	-	-
विभागाचे नाव Name of the Division	निर्धारणेनंतर वसूल केलेली एकूण रक्कम Total amount recovered during the year after assessment			अन्वेषण बाकी असलेली प्रकरणे Balance of Investigation cases i. e. col. 6 (-) (9+10)					
	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)
		16						17	
एकूण Total	1877	869	956	7582	8351	8724			

तक्ता ५ TABLE V

निरनिराळ्या अधिनियमांखालील दिलेल्या आदेशाविरुद्ध केलेल्या प्रथम व दुसऱ्या अपिलांची माहिती दाखविणारे विवरणपत्र
Statement of First and Second appeals made against the Order passed under the different Acts

विक्रीकर विभाग Sales Tax Department	प्रत्यक्षात निकालात काढलेली	आरंभीची शिल्लक Opening balance as on	वर्षात संभाव्य प्राप्त प्रकरण Probable Additions during the year	संभाव्य निकालात काढलेली	आरंभीची शिल्लक Opening balance as on	वर्षात अपेक्षित प्राप्त प्रकरण Estimated Additions during the year	अपेक्षित निकालात काढलेली
	2023-2024 (Actual)	2024-2025	2024-2025 (Probable)	2024-2025 (Probable)	1-4-2025	2025-2026 (Estimated)	2025-2026 (Estimated)
1	2	3	4	5	6	7	8
विक्रीकर उपआयुक्त ..	20960	44808	27722	19190	53340	30494	21109
विक्रीकर सहआयुक्त..	5724	14391	7136	3914	17613	7850	4305

तक्ता ६ TABLE VI

निरनिराळ्या अधिनियमांखालील दिलेल्या आदेशाविरुद्ध फेरतपासणीकरिता अर्ज केले जातात त्यांची माहिती दाखविणारे विवरणपत्र
Statement of Revision application made against the Order passed under the different Acts

विक्रीकर विभाग Sales Tax Department	प्रत्यक्षात निकालात काढलेली	आरंभीची शिल्लक Opening balance as on	वर्षात संभाव्य प्राप्त प्रकरण Probable Additions during the year	संभाव्य निकालात काढलेली	आरंभीची शिल्लक Opening balance as on	वर्षात अपेक्षित प्राप्त प्रकरण Estimated Additions during the year	अपेक्षित निकालात काढलेली
	2023-2024 (Actual)	1-4-2024	2024-2025 (Probable)	2025-2026 (Probable)	1-4-2025	2025-2026 (Estimated)	2025-2026 (Estimated)
1	2	3	4	5	6	7	8
एकूण Total ..	76	52	82	84	28	49	57

तक्ता ७ TABLE VII

अभियोग प्रस्तावाची निर्गती (विल्हेवाट)

Disposal of prosecution proposals

निराश्रय्या अधिनियमांखाली नोंदणीपत्र धारण करणारे काही व्यापारी त्या अधिनियमातील तरतुदींचा भंग करतात व परिणामी जो गुन्हा घडतो व ज्या गुन्हाचे स्वरूप गंभीर असते, अशाबाबत एक तर फौजदारी न्यायालयात कायदेशीर कारवाई करण्यात येते किंवा जे व्यापारी गुन्हा मान्य करून तडजोडीस सहमत होतात त्यांनी तडजोडीच्या रकमेचा भरणा केल्यावर तडजोड मान्य करण्यात येते.

Some dealers registered under the various Acts, violate the provisions of those Acts and commit offences. Where such offences are of serious nature, actions taken are either to prosecute the dealer in criminal courts or compound the offences after making default good.

विक्रीकर विभाग	वर्ष २०२३-२०२४ मध्ये	खटले दाखल	प्राप्त प्रकरणे	निकालात काढलेली	खटले दाखल	अपेक्षित प्राप्त	अपेक्षित निकालात		
Sales Tax	प्रत्यक्ष निकालात काढलेली प्रकरणे	करावयाच्या प्रलंबित	Proposals received	प्रकरणे	करावयाच्या प्रलंबित	प्रकरणे	काढलेली प्रकरणे		
Department	Actual disposal in the year 2023-2024	प्रकरणेची आरंभीची शिल्लक	Opening balance of prosecution proposals pending as on	Proposals disposed	प्रकरणेची आरंभीची शिल्लक	Estimated proposals received	Estimated proposals disposed		
1	2(a)	2(b)	2(c)	3	4	5	6	7	8
अन्वेषण-अ	..	-	0	0	0	0	2	0	0
अन्वेषण-ब	..	0	0	45	0	2	36	2	21
अन्वेषण-क	..	-	1	11	1	6	6	0	0
एकूण Total	..	-	1	62	1	8	44	2	21

तक्ता ८ TABLE VIII

न्यायालयात दाखल केलेल्या तक्रारी व त्यांची सद्यःस्थिती दाखविणारा तक्ता

Statement showing No. of complaints lodged with court and their present position

विक्रीकर विभाग Sales Tax Department	Total No. of Complaints disposed off in Courts during the Year 2023-2024	Opening balance of complaints lodged in the courts as on	Probable No. of complaints lodged in the year	Probable No. of complaints disposed off in the year	Estimated No. of complaints to be lodged in the year	Estimated No. of complaints to be disposed off in the year
	By way of acquittal	By way of conviction	By way of withdrawal			
	2 (a)	2 (b)	2 (c)	1-4-2024	2024-2025	2025-2026
1				3	4	5
वि. उ. आ. (न्या. प्र.) Court Mater	0	0	0	1953	530	317
अन्वेषण "अ" INV "A"	0	0	0	10	7	0
अन्वेषण "ब" INV "B"	0	0	0	16	5	1
अन्वेषण "क" INV "C"	0	0	0	0	4	0
एकूण Total	0	0	0	1979	546	318
						629
						334

(१) २०२४-२०२५ ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(२) २०२५-२०२६ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

तक्ता ९ TABLE IX

विविध अधिनियमांखाली जमा झालेल्या महसुलाची माहिती दर्शविणारे विवरणपत्र

Statement showing Revenue Receipt under various Acts

(Figures in Crore)

(-) decrease

(+) increase

अ.क्र.	अधिनियमाचे नाव Name of the Act	सन २०२३-२०२४	सन २०२२-२०२३	संभाव्य	सन २०२३-२०२४	अपेक्षित	२०२४-२०२५
		प्रत्यक्ष जमा २०२३-२०२४ Actuals 2023-2024 Rs.	वरील टक्केवारीत वाढ अगर घट % increase or decrease over 2022-2023	२०२४-२०२५ Probable 2024-2025 Rs.	वरील टक्केवारीत वाढ अगर घट (-) % increase or decrease over 2023-2024	२०२५-२०२६ Expected 2025-2026 Rs.	वरील टक्केवारीत वाढ अगर घट % increase or decrease over 2024-2025
	1	2	3	4	5	6	7
१.	मुंबई विक्रीकर मूल्यवर्धितकर B. S. T./V. A. T.	52466.07	-1.18	55555.26	5.89	58333.02	5.00
२.	केंद्रीय विक्रीकर C. S. T.	755.31	-45.05	898.66	18.98	943.59	5.00
३.	मोटार स्पिरिट कर M. S. T.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
४.	ऊस खरेदी कर S. C. P. T.	23.46	25.29	21.38	-8.86	22.45	5.00
५.	कृ. उ. कर A. I. T.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
६.	व्यवसायकर P. T.	2627.09	0.84	2743.92	4.45	2881.11	5.00
७.	मालावरील प्रवेश कर १०६ Entry Tax 106	2.01	-62.51	0.19	-90.39	0.20	5.00
८.	ऐषआराम कर १०५ (दोन) Luxury Tax 105 (ii)	1.87	-41.25	1.94	3.46	2.03	5.00
९.	वस्तू व सेवा कर (GST) Goods and Service Tax	141701.68	17.18	158295.34	11.71	174124.87	10.00
	एकूण Total	197577.49	10.98	217516.69	10.09	236307.29	8.64

तक्ता १०

TABLE 10

तक्ता १० TABLE X

मागणी, वसुली, थकबाकी, निर्लेखित, कमी केलेली, परतावा दिलेली रक्कम इत्यादी दर्शविणारा तक्ता
Table showing Amount of demand, recovery, arrears, written, reduced, refunded, etc.

(रुपये हजारात / Rs. in thousands)

	वसूल करावयाची कराची रक्कम Amount of Tax recoverable	मूल्यवर्धितकर कायदा V. A. T.		
		2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)
		1	2	
१. (अ) मागील वर्षातील करांची थकबाकी (a) Arrears of tax ² due from previous year	..	848193891	843162464	814489656
(ब) चालू वर्षातील मागणी (Plus) (b) Demand raised during the year	..	81422895	120124610	150155763
एकूण (सु. शिल्लक + वाढ)	..	929616786	963287074	964645419
२. अपिले/सुधारणा यामुळे कमी झालेली थकबाकीची कराची रक्कम (Less) Amount of tax reduced due to Appeals/Revision	..	55933675	33834451	35526174
३. दंडात सूट दिल्यामुळे अगर करात सूट दिलेली कराची रक्कम Write off (Less)	..	6328517	19608379	19608379
४. अनुयोजनामुळे कमी झालेली कराची रक्कम Due to adjustment (Less)	..	0	0	0
५. इतर कारणाने कमी झालेली कराची एकूण रक्कम Other reasons (Less)	..	13484367	93302578	94235604
६. वसूल केलेली कराची रक्कम Recovery (Less)	..	10707763	2052010	2154610
एकूण कमी झालेली रक्कम	..	86454322	148797418	151524766
७. वसूल करावयाची शिल्लक कराची रक्कम Recovery Balance	..	843162464	814489656	813120653
८. वसुली करणे शक्य नसलेली रक्कम Not available	..	739738425	793808942	795981523
(अ) स्थगिती आदेश/वरिष्ठ कार्यालय/उच्च न्यायालय	..	496398406	566798230	566798230
(a) Stay by Higher Authority / High Court	..	84748309	88404166	89288208
(ब) सरकारी अभिहस्तांती (b) Official Assignee/Liquidator	..	10026174	9725602	9752602
(क) जप्त करावयाची मालमत्ता नसल्याने (c) No Assets	..	52901864	54983256	55533088
(ड) व्यापारी सापडत नाही (d) Not Traceable	..	0	0	0
(इ) सहकारी संस्थांकडील बाकी (e) Co-operative Societies	..	25651279	25207951	25460031
(फ) शासकीय कार्यालयाकडून येणे असलेली थकबाकी (f) Government Offices RRC Within State & Outside State/Adm Relief	..	5201459	2183432	2205266
(ग) विहित मुदत न संपल्यामुळे महसूल प्रमाणपत्रे पाठविली नाहीत अशी प्रकरणे (g) Due date not over	..	61118496	44339533	44782928
(ह) आजारी उद्योग/टालेबंदी (h) BIFR	..	2198856	799519	807515
(आय) हप्ते सवलत (i) Installments	..	1493582	1340253	1353655
(जे) कर स्थगिती सवलत योजना (j) Deferred Incentive Scheme	..	0	0	0
(के) कर सवलत योजना (k) Amnesty Scheme	..	10707763	2052010	2154610
९. प्रगतीशील वसुली Recovery in Progress	..	103424039	20680714	17139130
१०. वसुलीस उपलब्ध रक्कम Available for recovery	..			

(१) २०२४-२०२५ ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(२) २०२५-२०२६ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

तक्ता १०—चालू TABLE X—contd.

(रुपये हजारात / Rs. in thousands)

मुंबई विक्रीकर कायदा/ B S. T.			केंद्रीय विक्रीकर कायदा / C. S. T.			कार्यकंत्राट कायदा/ W. C. T.		
2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.) 3	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.) 4	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.) 5	2025-2026 (Exp.)
120587194	77964418	120609357	350275419	286561063	256429355	1068964	3527216	1416876
3189989	55804630	27902315	28577752	29537070	36921338	2957959	573501	716876
123777183	133769047	148511671	378853172	316098133	293350693	4026924	4100717	2133752
21530085	5274078	5326819	30552389	4346216	4389678	85667	0	0
2785701	291609	297441	2590468	3908840	3947928	240861	1717	1717
0	0	0	0	0	0	0	0	0
4978979	7554373	13220153	51088693	50305952	50809012	152396	2682124	670531
16518001	39630	41612	8060559	1107770	1118848	20783	0	0
45812766	13159691	18886025	92292108	59668778	60265466	499708	2683841	672248
77964418	120609357	129625646	286561063	256429355	233085227	3527216	1416876	1461504
70353130	106917172	111233954	272231418	191517527	193432702	3250658	961402	1009472
44401078	81190258	85249771	165691626	98415832	99399990	1311217	370680	389214
6912993	6397178	6461149	45475505	47380799	47854607	171465	43048	45201
1115369	1233066	1245397	2314376	2010626	2030733	144053	11488	12063
10966720	11868726	11987413	13042795	12788408	12916292	1195508	202577	212706
0	0	0	0	0	0	0	0	0
3451408	2734005	2761345	3555707	3243409	3275843	291230	81694	85778
182106	732	740	5757988	931667	940984	7907	0	0
3049096	3353320	3386853	34267152	26044334	26304777	123479	246114	258420
109974	65924	66584	1437696	38666	39053	5800	5800	6090
164386	73962	74702	688572	663785	670423	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
16518001	39630	41612	8060559	1107770	1118848	20783	0	0
7611288	13692184	18391692	14329645	64911829	39652525	276558	455474	452032

(रुपये हजारात / Rs. in thousands)

वसूल करावयाची कराची रक्कम Amount of Tax recoverable	हस्तांतरण कायदा Lease Act		
	2023-2024	2024-2025	2025-2026
	(Actual)	(Prob.)	(Exp.)
1	2		
१. (अ) मागील वर्षातील करांची थकबाकी (a) Arrears of tax due from previous year	.. 188952	129080	123630
(ब) चालू वर्षातील मागणी (Plus) (b) Demand raised during the year	.. 13742	1873	3746
एकूण (सु. शिल्लक + वाढ)	.. 202694	130954	127377
२. अपिले/सुधारणा यामुळे कमी झालेली कराची रक्कम (Less) Amount of tax reduced due to Appeals/Revision	.. 12216	0	0
३. दंडात सूट दिल्यामुळे अगर करात सूट दिलेली रक्कम Write off (Less)	.. 6347	1	1
४. अनुयोजनामुळे कमी झालेली कराची रक्कम Due to adjustment (Less)	.. 0	0	0
५. इतर कारणाने कमी झालेली कराची एकूण रक्कम Other reasons (Less)	.. 54861	7323	0
६. वसूल केलेली कराची रक्कम Recovery (Less)	.. 189	0	0
एकूण कमी झालेली रक्कम	.. 73614	7323	1
७. वसूल करावयाची शिल्लक कराची रक्कम Recovery Balance	.. 129080	123630	127376
८. वसुली करणे शक्य नसलेली रक्कम Not available	.. 105315	109657	115140
(अ) स्थगिती आदेश/वरिष्ठ कार्यालय/उच्च न्यायालय (a) Stay by Higher Authority / High Court	.. 57957	60500	63525
(ब) सरासरी अभिहस्तांती (b) Official Assignee/Liquidator	.. 26633	27965	29363
(क) जप्त करावयाची मालमत्ता नसल्याने (c) No Assets	.. 0	0	0
(ड) व्यापारी सापडत नाही (d) Not Traceable	.. 15909	16377	17196
(इ) सहकारी संस्थांकडील बाकी (e) Co-operative Societies	.. 0	0	0
(फ) शासकीय कार्यालयाकडून येणे असलेली थकबाकी (f) Government Offices RRC Within State & Outside State/Adm Relief	.. 4815	4815	5056
(ग) विहित मुदत न संपल्यामुळे महसूल प्रमाणपत्रे पाठविली नाहीत अशी प्रकरणे (g) Due date not over	.. 0	0	0
(ह) आजारी उद्योग/टालेबंदी (h) BIFR	.. 0	0	0
(आय) हप्ते सवलत (i) Installments	.. 0	0	0
(जे) कर स्थगिती सवलत योजना (j) Deferred Incentive Scheme	.. 0	0	0
(के) कर सवलत योजना (k) Amnesty Scheme	.. 0	0	0
९. प्रगतीशील वसुली Recovery in Progress	.. 189	0	0
१०. वसुलीस उपलब्ध रक्कम Available for recovery	.. 23766	13973	12236

(१) २०२४-२०२५ ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(२) २०२५-२०२६ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

TABLE X—contd.

(रुपये हजारत / Rs. in thousands)

ऐषआराम कायदा Luxury Act			प्रवेश कर कायदा Entry Tax Act			ऊस खरेदी कर कायदा S. C. P. T.			मोटार स्पिरीट कायदा M. S. T.		
2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actuals)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)
3			4			5			6		
851918	390286	361228	989918	793346	793346	4856583	3446344	3156644	49781366	38907140	2339940
27954	24942	43648	28	0	0	539828	350200	612850	0	0	0
879872	415228	404876	989946	793346	793346	5396411	3796544	3769494	49781366	38907140	2339940
301	0	0	0	0	0	224174	0	0	1100	0	0
8591	0	0	0	0	0	2029	0	0	126	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
480636	54000	0	196600	0	0	1571968	639900	1119825	10873000	36567200	0
58	0	0	0	0	0	151896	0	0	0	0	0
489586	54000	0	196600	0	0	1950067	639900	1119825	10874226	36567200	0
390286	361228	404876	793346	793346	793346	3446344	3156644	2649669	38907140	2339940	2339940
377306	360105	396116	793322	719752	755740	2158290	2221060	2411775	38892271	2325082	0
203985	186785	205464	734602	660010	693010	464040	375560	413116	38891699	2324511	0
1204	172404	189645	0	12693	13328	1058038	1213665	1335032	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
916	916	1007	4188	4188	4398	171061	0	0	571	571	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	11138	11138	11695	345058	627825	659216	0	0	0
0	0	0	26523	26500	27825	0	0	0	0	0	0
171200	0	0	16872	5223	5484	1101	4010	4410	0	0	0
0	0	0	0	0	0	109093	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
58	0	0	0	0	0	151896	0	0	0	0	0
12980	1123	8760	23	73593	37606	1288054	935584	237895	14869	14858	2339940

(रुपये हजारत / Rs. in thousands)

	वसूल करावयाची कराची रक्कम Amount of Tax recoverable	कृषी उत्पन्न कर कायदा A. I. T.		
		2023-2024	2024-2025	2025-2026
		(Actual)	(Prob.)	(Exp.)
1		2		
१. (अ) मागील वर्षातील करांची थकबाकी (a) Arrears of tax due from previous year	..	33700	33138	37238
(ब) चालू वर्षातील मागणी (Plus) (b) Demand raised during the year	..	8716	4100	5125
एकूण (सु. शिल्लक + वाढ)	..	42416	37238	42363
२. अपिले/सुधारणा यामुळे कमी झालेली कराची रक्कम (Less) Amount of tax reduced due to Appeals/Revision	..	187	0	0
३. दंडात सूट दिल्यामुळे अगर करात सूट दिलेली कराची रक्कम Write off (Less)	..	372	0	0
४. अनुयोजनामुळे कमी झालेली कराची रक्कम Due to adjustment (Less)	..	0	0	0
५. इतर कारणाने कमी झालेली कराची एकूण रक्कम Other reasons (Less)	..	8719	0	0
६. वसूल केलेली कराची रक्कम Recovery (Less)	..	0	0	0
एकूण कमी झालेली रक्कम	..	9278	0	0
७. वसूल करावयाची शिल्लक कराची रक्कम Recovery Balance	..	33138	37238	42363
८. वसुली करणे शक्य नसलेली रक्कम Not available	..	33181	37200	39060
(अ) स्थगिती आदेश/वरिष्ठ कार्यालय/उच्च न्यायालय (a) Stay by Higher Authority / High Court	..	0	0	0
(ब) सरासरी अभिहस्तांती (b) Official Assignee/Liquidator	..	384	384	403
(क) जप्त करावयाची मालमत्ता नसल्याने (c) No Assets	..	0	0	0
(ड) व्यापारी सापडत नाही (d) Not Traceable	..	0	4019	4220
(इ) सहकारी संस्थांकडील बाकी (e) Co-operative Societies	..	0	0	0
(फ) शासकीय कार्यालयाकडून येणे असलेली थकबाकी (f) Government Offices RRC-Within State & Outside State/Adm Relief	..	32797	32797	34437
(ग) विहित मुदत न संपल्यामुळे महसूल प्रमाणपत्रे पाठविली नाहीत अशी प्रकरणे (g) Due date not over	..	0	0	0
(ह) आजारी उद्योग/टालेबंदी (h) BIFR	..	0	0	0
(आय) हप्ते सवलत (i) Instalments	..	0	0	0
(जे) कर स्थगिती सवलत योजना (j) Deferred Incentive Scheme	..	0	0	0
(के) कर सवलत योजना (k) Amnesty Scheme	..	0	0	0
९. प्रगतीशील वसुली Recovery in Progress	..	0	0	0
१०. वसुलीस उपलब्ध रक्कम Available for recovery	..	-43	38	3303

(१) २०२४-२०२५ ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(२) २०२५-२०२६ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

TABLE X—contd.

(रुपये हजारत / Rs. in thousands)

व्यवसाय कर कायदा			वस्तु व सेवा कर कायदा			एकूण		
P. T.			G. S. T.			Total		
2023-2024	2024-2025	2025-2026	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2023-2024	2024-2025	2025-2026
(Actual)	(Prob.)	(Exp.)	(Actual)	(Prob.)	(Exp.)	(Actual)	(Prob.)	(Exp.)
	3			4			5	
897118	980932	998582	10582916	33291121	137643897	1388307941	1289186547	1338399749
553578	477507	596884	24564634	110227320	137784150	141857074	317125754	354742696
1450695	1458439	1595467	35147550	143518441	275428047	1530165015	1606312301	1693142445
122167	122034	152543	558608	133761	167201	109020569	43710541	45562415
52639	2200	2750	312	6832	8540	12015963	23819577	23866755
0	0	0	0	0	0	0	0	0
75896	60197	75247	991154	5456300	54563000	83957239	196629947	214693372
219061	275425	344281	306356	277651	5553025	35984667	3752487	9212377
469764	459857	574821	1856430	5874544	60291767	240978467	267912552	293334919
980932	998582	1020645	33291121	137643897	215136280	1289186547	1338399749	1399807526
0	0	0	30950294	116591470	179609038	1158883610	1215569369	1284984520
0	0	0	9820546	68028570	85035713	757975157	818410937	8382480334
0	0	0	1302348	1298361	1622951	139696880	144950664	146839887
0	0	0	213450	209500	261875	13813422	13217283	13302670
0	0	0	1447856	1410270	1410270	79747388	81279308	82086590
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	33343431	31943634	32293401
0	0	0	18166094	45633461	91266921	29342076	48775792	94441736
0	0	0	0	11308	11308	98757296	74003842	74754181
0	0	0	0	0	0	3861419	909910	919241
0	0	0	0	0	0	2346539	2078000	2098780
0	0	0	0	0	0	0	0	0
219061	275425	344281	306356	277651	5553025	35984667	3752487	9212377
980932	998582	1020645	2340827	21052427	35527242	130302937	122830380	114823006

कार्यक्रम क्रमांक ३

शासकीय उपाहारगृहे-विक्रीकर विभाग

(१) प्रस्तावनात्मक

१. विक्रीकर भवन, माझगाव, मुंबई-१० व बांद्रा-कुर्ला संकुल, वांद्रे येथील उपनगरीय विक्रीकर कार्यालय या ठिकाणी विक्रीकर विभागातील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांसाठी, शासकीय उपाहारगृहे व चौरस आहारगृहे उपलब्ध आहेत. वस्तू व सेवाकर विभागातील व इतर शासकीय कार्यालयातील अंदाजे ५,००० अधिकारी व कर्मचारी उपाहारगृहांचा व अंदाजे ४०० अधिकारी व कर्मचारी चौरस आहारगृहाचा लाभ घेतात. उपाहारगृह व चौरस आहारगृहाचा दैनंदिन कार्यभार सुरळीत चालविण्यासाठी राजपत्रित अधिकारी, महाव्यवस्थापक म्हणून वस्तू व सेवाकर अधिकाऱ्यांच्या श्रेणीतील पद मंजूर झालेले आहे. कार्यालयीन कामकाजासाठी त्यांना आहरण व संवितरण अधिकारी घोषित करण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे राज्यकर सहआयुक्त (मुख्यालय) २, मुंबई यांना उपाहारगृहे व चौरस आहारगृहाच्या संपूर्ण कार्यभारावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख म्हणून नियुक्त केलेले आहे. त्याचप्रमाणे शासकीय उपाहारगृहाचे नियंत्रक अधिकारी मा. विशेष राज्यकर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई हे आहेत. त्यांच्या अधिपत्याखाली नेमलेली उपाहारगृहे कार्यकारिणी उपाहारगृहाचे प्रशासन करीत असते.

२. चौरस आहारगृहात देण्यात येणारे भोजनाचे दरडोई परिमाण खालीलप्रमाणे आहेत :-

अ. क्र.	खाद्यपदार्थ	प्रतिभोजनाचे परिमाण (ग्रॅममध्ये)
१	तांदूळ	५०
२	गहू	१००
३	इतर कडधान्ये	३०
४	डाळी	१४
५	भाजी	१००
६	इतर	२८
	एकूण	३२२

३. उपाहारगृहाच्या दैनंदिन कारभार सुरळीत चालू असून उपाहारगृहाच्या सेवेविषयी अधिकारी, कर्मचारीवर्गात समाधानाची भावना आहे.

GOVERNMENT CANTEEN

1. The services of snacks and square meal are available for officers and staff at Vikrikar Bhavan, Mazgaon, Mumbai and suburban offices at Bandra-Kurla Complex. The facility of snacks is availed by about 5,000 members of staff including other government servants and that of square meal by about 400 government servants. One post of General Manager of Gazetted Officer rank in the cadre of Class-II is sanctioned for effective and proper functioning of canteen. He is declared as Drawing and Disbursing Officer for administrative convenience. The Commissioner of Sales Tax has appointed Joint Commissioner (H. Q.) 2 to control Regional office head the working of the snack canteen and square meal canteen. The Special Commissioner of Sales Tax is declared by government as the Head of Department Canteen.

2. Food given in the square meal canteen is as under :-

Sr.	Item	Standard (gms.)
1	Rice	50
2	Wheat	100
3	Other pulses	30
4	Dal	14
5	Vegetables	100
6	Others	28
	Total	322

3. There is a feeling of satisfaction among the officer staff regarding the service of the canteen.

(२) वित्तीय आवश्यकता

(II) Financial Requirements

कार्यक्रम Programme	योजनेतर / Non-Plan				
	प्रत्यक्ष रकमा २०२३-२०२४ Actuals, 2023-2024	अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Budget Estimates, 2024-2025	सुधारित अंदाज २०२४-२०२५ Revised Estimates, 2024-2025	अर्थसंकल्प २०२५-२०२६ Budget Estimates 2025-2026	
	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed	अनिवार्य Committed
1	2	3	4	5	
अ-कार्याचे वर्गीकरण/A-Activity Classification . . .					
(एक) (२०४०००७१) विक्रीकर उपाहारगृह अनिवार्य . . .	72881	94715	87798	-	
(i) (20400071) Sales Tax Canteen Committed					
एकूण-Total	72881	94715	87798	-	
ब-उद्दिष्टनिहाय वर्गीकरण-B-Objective Classification					
(एक) (२०४०००७१) विक्रीकर उपाहारगृह अनिवार्य					
(i) (20400071) Sales Tax Canteen Committed					
०१ वेतन/Salaries	65957	81510	77435	-	
०३ अतिरिक्तिक भत्ता/Overtime Allowances	-	-	-	-	
०६ दूरध्वनी, वीज व पाणीशुल्क	-	1	1	-	
06 Telephone, Electricity and Water Charges					
१० कंत्राटी सेवा/Contractual Services	-	3000	2310	-	
११ देशांतर्गत प्रवास खर्च	16	7	7	-	
11 Domestic Travel Expenses					
१३ कार्यालयीन खर्च/Office Expenses	923	1255	816	-	
१७ संगणकावरील खर्च/Computer Expenses	-	42	20	-	
२१ पुरवठा व सामग्री	5985	8900	7209	-	
21 Supplies and Materials					
एकूण-Total	72881	94715	87798	-	
क-वित्त व्यवस्थेची साधणे/C-Sources of Finance -					
मागणी क्रमांक जी-१ / Demand No. G-1					
प्रधान शीर्ष २०४०-विक्रीकर ८००-इतर खर्च . . .					
Major Head 2040-Sales Tax 800-Other Expenses					
एकूण-Total	72881	94715	87798	-	

तक्ता १ TABLE I

विक्रीकर उपाहारगृहे, चौरस आहारगृहे
Sales Tax Canteen and Square Meal Canteen

वर्ष Year	खर्चाची बाब Expenditure on						निव्वळ परिमाण Net Result			
	पुरवठा व सामग्री Supplies and Material Rs.	व्यवस्थापन खर्च Management Expenditure Rs.	इतर खर्च Other Expenditure Rs.	एकूण Total (2+3+4) Rs.	जमेची रक्कम Receipt Realised Rs.	निव्वळ खर्च Net Expenditure (5-6) Rs.	शासकीय अनुदान Subsidy from Government Rs.	बचत Saving (8-7) Rs.	खर्चवाढ Excess (7-8) Rs.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
चौरस आहार										
2023-2024 प्रत्यक्ष (Actual)	.. 1288845	33144319	700000	35133164	1156695	33976469	33144319	—	832150	
2024-2025 संभाव्य (Probable)	.. 1900000	40755000	3444000	46099000	2000000	44099000	40755000	—	3344000	
2025-2026 अंदाजे (Estimated)	.. 2100000	36858500	3701500	42660000	1700000	40960000	36858500	—	4101500	
उपाहारगृह										
2023-2024 प्रत्यक्ष (Actual)	.. 4697096	32813007	239519	37749622	5280316	32469306	32813007	343701	—	
2024-2025 संभाव्य (Probable)	.. 7000000	40755000	861000	48616000	5000000	43616000	40755000	—	2861000	
2025-2026 अंदाजे (Estimated)	.. 7800000	36858500	3028500	47687000	9300000	38387000	36858500	—	1528500	

कार्यक्रम क्रमांक ४

व्यवसाय कर

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय, व्यापार, आजीविका व नोकऱ्या यांवरील कर अधिनियम, १९७५

प्रस्तावनात्मक

१. महाराष्ट्र राज्याच्या ग्रामीण भागात रोजगार हमी योजनेसाठी निधी उभारण्याकरिता महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय, व्यापार आजीविका व नोकऱ्या यांवरील कर अधिनियम, १९७५, दिनांक १ एप्रिल १९७५ पासून अमलात आला. महाराष्ट्र राज्यामध्ये व्यवसाय, उदिम, व्यापार, नोकऱ्या यामध्ये गुंतलेली प्रत्येक व्यक्ती या अधिनियमाखाली करपात्र आहे.

२. ज्या व्यक्ती करपात्र आहेत, त्यांची दोन विभागांत विभागणी केली आहे. ती अशी (१) ज्या व्यक्ती नोकर या नात्याने नोकरी करीत आहेत व (२) स्वतःचा व्यापार, उदिम, आजीविका करीत असलेले, उदा. डॉक्टर, वकील, इंजिनिअर्स, चार्टर्ड अकौन्टन्ट, संचालक, भागीदार, इत्यादी.

३. पहिल्या विभागात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींनी भरावयाचा मासिक कर त्यांना मालकाकडून मिळणाऱ्या मासिक वेतनातून/मजुरीतून व्यवसायकर कायद्याच्या अनुसूची १ मध्ये जोडलेल्या परिशिष्टातील दरानुसार, दरमाह ७,५०० रुपयांपेक्षा अधिक (महिला कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत रुपये २५,००० पेक्षा अधिक) वेतन घेणाऱ्यांचे वेतनातून कर वजावट करून, शासकीय कोषागारात मालकाने भरावयाचा असतो. वेतन व मजुरीमध्ये कर्मचारी नियमितपणे मिळवीत असलेल्या वेतन, मजुरी, महागाई भत्ता आणि पूरक भत्ते समाविष्ट होत असून ते नोकरीत प्रत्यक्ष पैशाच्या व इतर स्वरूपात दिले जात असले तरी आयकर कायदा, १९६१ च्या कलम १० नुसार ग्राह्य धरले जाते. यानुसार मालकाकडे असलेल्या नोकराला रुपये ७,५०० हून अधिक (महिला कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत रुपये २५,००० पेक्षा अधिक) मासिक वेतन असल्यास, त्याने या कायदानुसार नोंदणीकरिता कर भरण्यास पात्र असलेल्या तारखेपासून ३० दिवसांच्या आत विहित नमुन्यात विभागाच्या संकेतस्थळावर (www.mahagst.gov.in) अर्ज करावा लागेल. अर्ज केल्यानंतर तत्काळ नोंदणी क्रमांक दिला जातो.

४. ज्या व्यक्ती दुसऱ्या विभागात मोडतात अशा व्यक्ती महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय, व्यापार, आजीविका व नोकऱ्या यांवरील कर अधिनियम, १९७५ या कायद्यातील अनुसूची १ मधील स्तंभ क्रमांक ३ मध्ये नमूद केलेल्या दराप्रमाणे व्यवसायकर भरण्यास पात्र आहेत. सदर अनुसूचीमध्ये क्रमांक २ ते २१ मध्ये निरनिराळे व्यावसायिक दर्शविलेले आहेत. भारतीय घटनेच्या कलम २७६ नुसार जास्तीत जास्त २,५०० रुपये वार्षिक कर भरण्यास पात्र आहेत. करपात्र नोंदणीधारक ३० दिवसांत, नाव नोंदणीकरिता विभागाच्या संकेतस्थळावर (www.mahagst.gov.in) अर्ज करावा लागेल. अर्ज केल्यानंतर तत्काळ नोंदणी क्रमांक दिला जातो. नाव नोंदणीधारकांना त्यांच्या व्यवसायकर प्रमाणपत्रामध्ये नमूद केल्याप्रमाणे नमूद वर्षाच्या ३१ मार्च पर्यंत कराचा भरणा करावा लागतो. व्यापाऱ्याने नाव नोंदणी प्रमाणपत्रावर नमूद कर विभागाच्या संकेतस्थळाद्वारे शासकीय कोषागारात भरला पाहिजे. महाराष्ट्रातील सर्व व्यवसायकर अधिकाऱ्यांना, नोंदणीधारकांच्या निर्धारणा व वसुली करण्याचे काम सोपविले आहे.

५. सर्व नोंदणीधारकांना, व्यवसायकराचा भरणा सुलभतेने करता यावा म्हणून विविध माध्यमांतून जनजागृती करण्यात येते. असे असतानाही कर न भरलेल्या कसूरदारांना कसूरपत्रे पाठवून करभरणा करवून घेतला जातो. व्यापारी, वैद्यकीय सल्लागार, त्यांच्या सभासदांनी व्यवसायकर वेळेवर भरण्याबाबत विनंतीपत्रे पाठविण्यात येतात. व्यवसायकर नोंदणीधारक असलेले निवडक व्यापाऱ्यांच्या बाबतीत करनिर्धारण केली जाते व कायदानुसार वसुली केली जाते. २०२३-२४ या वित्तीय वर्षामध्ये वसूल केलेल्या महसुलाची निव्वळ रक्कम सुमारे रुपये २६२७.०९ कोटी होती.

६. राज्यकर विभागाच्या पुनर्रचनेनुसार राज्यातील व्यवसायकर कायद्याचे प्रशासन समन्वय व नियंत्रण हे मुख्यालयातील अपर राज्यकर आयुक्त (व्यवसायकर) यांचेकडे असेल. क्षेत्रीय स्तरावर व्यवसायकर कायदा प्रशासनासाठी राज्यकर सहआयुक्त (व्यवसायकर) यांची ६ पदे (मुंबई, ठाणे, पुणे, कोल्हापूर नाशिक व नागपूर) मंजूर करण्यात आली आहेत. राज्यकर सहआयुक्त (व्यवसायकर) यांचे त्यांचे क्षेत्रातील व्यवसायकर अधिकाऱ्यांवर कार्यकारी नियंत्रण असते.

**MAHARASHTRA STATE TAX ON PROFESSION, TRADES, CALLINGS AND
EMPLOYMENTS ACT, 1975**

INTRODUCTION

In order to raise funds from Employment Guarantee Scheme in the rural areas of Maharashtra State Tax on Professions, Trades, Callings and Employment Act, 1975 was brought into force from 1st April 1975. Every person engaged in Profession, Trade, Callings and Employment in the State of Maharashtra is liable to pay tax under this tax.

These persons who are liable have been divided into two categories :-

- I. Those persons who are working as employees.
- II. Those who are engaged in Profession, Trades, Callings *viz.* Doctors, Lawyers, Engineers, Chartered Accountants, Directors, Partners *etc.*

Tax payables by the persons falling in first category is to be deducted by the employer from the employee's salary/wages before the payment thereof and is to be paid into the Government Treasury as per the rates specified in Schedule appended to the Act when salary wages exceed Rs. 7,500 in case of male employees and Rs. 25,000 in case of female employees. Salary or wages include, pay or wages, dearness allowance and all other remuneration received by employees or regular basis, whether payable in cash or in other kind and also includes perquisites, profits *in lieu* of salary as defined in sub-section 10 of Income Tax Act, 1961. Accordingly, an employer having in his employment employees who he pays a monthly salary more than Rs. 7,500 in case of male employees and more than Rs. 25,000 in case of female employees is required to apply for registration under the Act within 30 days on his becoming liable to pay tax to the Profession Tax.

The persons included in the second category are liable to pay tax as per the rate mentioned in the Col. No. 3 of Schedule-I appended to Profession Tax Act as given in entry 2 to 21 of the said schedule. The maximum tax payable by any person is subject to Article 276 of the Indian Constitution which is fixed Rs. 25,000. Enrolled persons liable to pay tax are required to apply online by login www.mahagst.gov.in within 30 days. These persons have to pay taxes as specified in the Enrollment Certificate in the Government Treasury by visiting the department's website.

Enrolled person is required to pay tax as specified in his enrollment certificate on or before 31st March of the said year.

Publicity as given by the department from time to time asking persons liable for enrollment/Registration to obtain the same. The follow-up of employers not filing return or payments is done by issuing notices. Assessment orders are passed in selective cases and the demand raised is recovered as per the provisions of law. During the financial year 2023-24 revenue receipts of Profession Tax were of Rs. 2627.09 crore (Net).

As per reorganization of Sales Tax Department administration and control of Profession Tax will be with Additional Commissioner fo State Tax. For administration of Profession Tax at Divisional level, six posts of Joint Commissioner of State Tax are sanctioned (Mumbai, Thane, Pune, Kolhapur, Nashik and Nagpur). All divisional Joint Commissioner of State Tax (Profession Tax) will control Profession Tax Officers under their division.

---

(२) वित्तीय आवश्यकता (II) Financial Requirements

कार्यक्रम Programme	(रु. हजारत / Rs. in thousands)				
	प्रत्यक्ष रकमा २०२३-२०२४ Actuals, 2023-2024	अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Budget Estimates, 2024-2025	सुधारलेले अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Revised Estimates, 2024-2025	अर्थसंकल्प २०२५-२०२६ Budget Estimates, 2025-2026	
1	अनिवार्य Committed 2	अनिवार्य Committed 3	अनिवार्य Committed 4	अनिवार्य Committed 5	
(अ)-२०२००२३/००९७ उत्पन्न व खर्च यावरील कराची वसुली					
(A)-20200023/0097 Collection of Taxes on Income and Expenditure					
००९-संचालन व प्रशासन अनिवार्य ..					
001-Direction and Administration Committed ...					
खवसाय कर आजीविका, व्यापार व नोकरी यावरील कर	423096	527229	498858	526932	
Tax on Profession, Trade Callings and Employment.					
एकूण दत्तमत ..	423096	527229	498858	526932	४०
Total	Vote				

(ब) उद्दिष्टनिहाय वर्गीकरण

(B) Objectwise Classification-	०१ वेतन/Salaries	०३ अतिकालिक भत्ता/Overtime Allowances	०५ बक्षिसे/Rewards	०६ दूरध्वनी, वीज व पाणीशुल्क	०६ Telephone, Electricity and Water Charges	१० कंत्राटी सेवा/Contractual Services	११ देशांतर्गत प्रवासखर्च	११ Domestic Travel Expenses	१३ कार्यालयीन खर्च/Office Expenses	१४ भाडे, पट्टी व कर	१४ Rent, Rates and Taxes	१६ प्रकाशन/Publications
०१ वेतन/Salaries	421965											
०३ अतिकालिक भत्ता/Overtime Allowances	-	1	-			1						
०५ बक्षिसे/Rewards	-	-										
०६ दूरध्वनी, वीज व पाणीशुल्क	77	200			130							200
०६ Telephone, Electricity and Water Charges						1						1
१० कंत्राटी सेवा/Contractual Services							315					324
११ देशांतर्गत प्रवासखर्च												
११ Domestic Travel Expenses												
१३ कार्यालयीन खर्च/Office Expenses	543	4200							2730			4500
१४ भाडे, पट्टी व कर	-	10							7			10
१४ Rent, Rates and Taxes												
१६ प्रकाशन/Publications	-	10							7			10

१७ संगणकावरील खर्च/Computer Expenses ..	44	131	92	135
२४ पेट्रोल, तेल, वंगण/ Petrol, Oil, Lubricants..	-	-	-	-
२६ जाहिराती, विक्री आणि प्रसिद्धी खर्च ..	-	100	50	100
२६ Advertising, Sales and Publicity Expenses ..	-	50	25	50
२७ लहान बांधकामे				
27 Minor Work				
२८ व्यवसाय सेवा/Professional Services ..	354	1500	975	1500
५० इतर खर्च ..	-	1	1	1
50 Other Charges				
एकूण दत्तमत ..	423096	527129	498788	526832
Total Voted				
(००) १०५, (००) (०१) वसुलीचा खर्च २०२२००९७				
व्यवसायकर, आजीविका व्यापार व नोकरी यावरील कर (अनिवार्य)				
(00) 105, (00) (01) Collection Charges- (20220097)				
Tax on Profession, Trades, Callings Employment (Committed)				
50 इतर खर्च ..				
50 Other Charges-				
एकूण Total (ii) ..	0	100	70	100
(23 + 97) एकूण (बी) स्थूल दत्तमत ..	423096	527229	498858	526932
(23 + 97) Total (B) Gross (i+ii) Voted				
एकूण (बी) निव्वळ दत्तमत ..	423096	527229	498858	526932
Total (B) Net Voted				
(क) वित्त व्यवस्थेची साधने				
(C) Sources of Finance				
मागणी क्र. जी-१/ Demand No. G-1				
प्रधान शीर्ष Major Head				
२०२२००६१-उत्पन्न व खर्च यावरील करांची वसुली				
20220061—Collection of Taxes on Income and Expenditure.				
(23 + 97) एकूण (सी) स्थूल दत्तमत ..	423096	527229	498858	526932
(23 + 97) Total (C) Gross Voted				
(23 + 97) एकूण (सी) निव्वळ दत्तमत ..	423096	527229	498858	526932
(23 + 97) Total (C) Net Voted				

(१) व्यवसायकर अधिनियमाखालील नोंदणी / Registration under the Profession Tax Act

वर्ष २०२३-२०२४ मध्ये दिलेली नोंदणी प्रमाणपत्रे (प्रत्यक्ष) 25203

वर्ष २०२४-२०२५ मध्ये दिलेली नोंदणी प्रमाणपत्रे (संभाव्य) 27721

वर्ष २०२५-२०२६ मध्ये दिलेली नोंदणी प्रमाणपत्रे (अंदाजित) 30490

(२) व्यवसायकर अधिनियमाखालील नावनोंदणी / Enrolment under the Profession Tax Act

वर्ष २०२३-२०२४ मध्ये दिलेली नोंदणी प्रमाणपत्रे (प्रत्यक्ष) 58115

वर्ष २०२४-२०२५ मध्ये दिलेली नोंदणी प्रमाणपत्रे (संभाव्य) 63926

वर्ष २०२५-२०२६ मध्ये दिलेली नोंदणी प्रमाणपत्रे (अंदाजित) 70314

(प्रत्येक वर्षी साधारणपणे १० टक्के वाढ गृहित धरण्यात यावी.)

(३) व्यवसायकर अधिनियम (१) खालील कसूरदार / Defaulters under the Profession Tax Act (I)

कालावधी	नोंदीत करदात्यांची संख्या No. of Registered Tax Payers	नोंदीत करदात्यांपैकी कसूरदार Defaulters out of Registered Tax Payers	कार्यवाही सुरु असलेले कसूरदार Defaulters against whom proceeding initiated
1	2	3	4
वर्ष २०२३-२०२४ (प्रत्यक्ष)	.. 685715	318631	311681
वर्ष २०२४-२०२५ (संभाव्य)	.. 743135	344656	344447
वर्ष २०२५-२०२६ (अंदाजित)	.. 806292	373545	373315

(४) व्यवसायकर अधिनियम (२) खालील कसूरदार / Defaulters under the Profession Tax Act (II)

कालावधी	नावनोंदीत करदात्यांची संख्या No. of Enrolled Tax payers	नावनोंदीत करदात्यांपैकी कसूरदार Defaulters out of Enrolled Tax Payers	कार्यवाही सुरु असलेले कसूरदार Defaulters against whom proceeding initiated
1	2	3	4
वर्ष २०२३-२०२४ (प्रत्यक्ष)	.. 2592798	1354512	1354512
वर्ष २०२४-२०२५ (संभाव्य)	.. 2815741	1480778	1480778
वर्ष २०२५-२०२६ (अंदाजित)	.. 3055462	1620108	1620108

(५) व्यवसायकर अधिनियम (१) खालील करनिर्धारणा / Assessment under the Profession Tax Act (I)

कालावधी	आरंभीची शिल्लक	वर्षभरातील वाढ	निकालात काढलेल्या निर्धारणा	वर्षअखेर प्रलंबित
1	2	3	4	5
वर्ष २०२३-२०२४ (प्रत्यक्ष)	.. 9443	12464	11560	10347
वर्ष २०२४-२०२५ (संभाव्य)	.. 10347	11263	11889	9721
वर्ष २०२५-२०२६ (अंदाजित)	.. 9721	12498	12918	9291

(६) व्यवसाय कर अधिनियम (७) खालील करनिर्धारणा / Assessment under the Profession Tax Act (7)

प्रत्येक अधिकाऱ्याने नोंदणी केलेल्या करदात्यांनी ५० प्रकरणे निकालात काढावीत असे अपेक्षित असते. नावनोंदीत झालेल्या व्यक्तींची प्रकरणे निकालात काढण्याचे लक्ष्य निश्चित केलेले नाही.

The target for disposal of assessments under PTRC is 50 per month. The target for Enrollment cases is not fixed.

(रुपये हजारत/Rs. in thousand)

कालावधी	निर्धारणा	मागणीवाढ (रुपये)	वसुली (रुपये)	प्रलंबित वसुली (रुपये)
1	2	3	4	5
वर्ष २०२३-२०२४ (प्रत्यक्ष)	.. 11887	1570349	672464	900884
वर्ष २०२४-२०२५ (संभाव्य)	.. 12672	1718594	739198	982696
वर्ष २०२५-२०२६ (अंदाजित)	.. 13650	1934872	831916	1106557

(७) व्यवसाय कर अधिनियमाखालील अपिले / Appeals under the Profession Tax Act

कालावधी	आरंभीची शिल्लक	वर्षभरात आलेली अपिले	निकालात काढलेली अपिले	शिल्लक अपिले
1	2	3	4	5
वर्ष २०२३-२०२४ (प्रत्यक्ष)	.. 245	133	46	312
वर्ष २०२४-२०२५ (संभाव्य)	.. 312	120	47	366
वर्ष २०२५-२०२६ (अंदाजित)	.. 366	132	54	423

(८) व्यवसाय कराबाबत आलेल्या तक्रारी / Complaints received regarding the Profession Tax Act

कालावधी	आरंभीची शिल्लक	वर्षभरात आलेल्या तक्रारींची संख्या	अन्वेषण करण्यात आलेल्या तक्रारी	अन्वेषण करण्याच्या शिल्लक तक्रारी
1	2	3	4	5
वर्ष २०२३-२०२४ (प्रत्यक्ष)	.. 0	0	0	0
वर्ष २०२४-२०२५ (संभाव्य)	.. 0	0	0	0
वर्ष २०२५-२०२६ (अंदाजित)	.. 0	0	0	0

(९) व्यवसाय कर वसुली / Collection of Profession Tax Act (रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

कर भरणाऱ्यांचा वर्ग Category of Tax Payers	करदात्यांची संख्या No. of Tax Payers			भरणा केलेली कराची रक्कम Amount of tax received		
1	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Probable)	2025-2026 (Estimated)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Probable)	2025-2026 (Estimated)
	2	3	4	5	6	7
नोंदणी झालेल्या संस्था Registered Firms	.. 686715	1363135	806292	} 2627.09	2889.79	3178.77
नाव नोंदविलेल्या व्यक्ती Enrolled Persons	.. 2592798	2815741	3055462			

कार्यक्रम क्रमांक ५
केंद्रीय चिटफंड कायदा, १९८२; महाराष्ट्र चिटफंड नियम, २००४

(१) कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा सारांश

चिटच्या फेरनियमाची नोंदणी करण्याचा अर्ज चिटच्या कार्यदेशकांनी सहचिटफंड प्रबंधकाकडे करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी नोंदणी शुल्क रुपये १०० असून चिट रकमेएवढे तारण चिट चालू असेपर्यंतच्या कालावधीसाठी ठेवावे लागते. अशा स्वरूपाचे तारण म्हणजे सर्वसाधारणपणे कोणत्याही राष्ट्रीयीकृत बँकेत सहचिटफंड प्रबंधकांच्या नावाने कायमस्वरूपाच्या ठेवी होत. कोणताही लिलाव सुरु होण्यापूर्वी किंवा चिट काढण्यापूर्वी, सहचिटफंड प्रबंधक यांच्याकडून चिट सुरु करण्याबाबतचे दाखलापत्र घ्यावे लागते. त्यासाठीचे शुल्क रुपये ५० आहे. चिट चालू असल्याचे कालावधीत कार्यदेशकाला लिलावाचे कार्यवृत्त किंवा चिट काढण्याच्या कार्यवाहीचा वृत्तान्त कळवावा लागेल. चिट अधिनियमाप्रमाणे हिशोब ठेवण्याचे वर्ष हे वित्तीय वर्ष राहिल. महाराष्ट्र चिटफंडावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी केंद्रीय चिटफंड अधिनियम, १९८२ आणि महाराष्ट्र चिटफंड नियम, २००४, दिनांक १५ जून २००४ पासून संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यास लागू करण्यात आला आहे. त्यानुसार ३१ मार्च २०२४ पर्यंत एकूण २३२६ चिट्स नोंदीत असून त्यांनी अनामत रक्कम म्हणून रुपये १५३,७३,८८,९९९ जमा केलेली आहे.

PROGRAMME WORKLOAD SUMMARY AND EXPLANATION OF FINANCIAL REQUIREMENTS

Application for registration of the Bye-laws of the Chits are to be made by the Foreman of the Chits to the Joint Registrar of Chits and Registration Fee of Rs. 100 is payable. The security amount equal to the amount of Chit is to be kept upto the existence of such Chit period. Such securities are generally in the form of fixed deposits kept in the name of Joint Registrar of Chits in any Nationalised Bank. Before commencement of any auction or drawing of any Chit, the Foreman has to obtain the Commencement Certificate from the Joint Registrar of Chits for which the fees is Rs. 50. During the course of the Chit function, the Foreman has to furnish the copies of the minutes of the auction and/or draw proceedings. The accounting year under Chit is a Financial Year. In order to control on Chit Fund in Maharashtra State, Central Chit Fund Act, 1982 and Maharashtra Chit Fund Rules, 2004 were brought into force from 13th June 2004. As on 31st March 2024, Overall 2326 Chit Drops are registered and have deposits Rs. 153,73,88,999 as Security Amount.

तक्ता १ TABLE I

(२) चिटची नोंदणी /Registration of Chits

विक्री कर विभाग Sales Tax Department	आरंभीची शिल्लक Pending Balance		मिळालेले अर्ज Applications Received		निकालात काढलेले अर्ज / Applications Disposed		प्रलंबित अर्ज Applications pending		नोंदणी दाखल मिळालेली फी Fees received for				
	1-4- 2024 (Actual)	1-4- 2025 (Prob.)	2023- 2024 (Actual)	2024- 2025 (Prob.)	2023- 2024 (Actual)	2024- 2025 (Prob.)	2023- 2024 (Actual)	2024- 2025 (Prob.)	31-3- 2025 (Actual)	31-3- 2026 (Prob.)			
1	2	3 (a)	3 (b)	3 (c)	4	5							
एकूण Total	0	0	730	801	938	730	801	943	0	0	569530	626483	689131.3

तबला १- चालू TABLE 1- contd.

(रु. हजारत / Rs. in thousands)

विक्रीकर विभाग Sales Tax Department	निकालात काढलेले अर्ज/ Applications Disposed												अनामत म्हणून मिळालेली रक्कम (रक्कम रुपये हजारत) Amount of Security Received (Figures in Thousands)	वर्षाखेरीस चालू असलेले चिटफंट Chits functioning at the end of the year (Figures in Thousands)						
	चिटफंट सुरु केल्यामुळे मिळालेले अर्ज Applications received for Commencement of Chits	प्रमाणद्वारे By way of Grant of Certificate	फेटाळलेले By way of Rejection	शिल्लक Balance	2023-2024			2024-2025			2025-2026									
	1-4-2024	1-4-2025	1-4-2026	1-4-2027	1-4-2028	1-4-2029	1-4-2030	1-4-2031	1-4-2032	1-4-2033	1-4-2034	1-4-2035	1-4-2036	1-4-2037	1-4-2038	1-4-2039	1-4-2040			
	766	899	703	766	899	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
	6			7 (a)		7 (b)	8								9		10			
एकूण Total..	703	766	899	703	766	899	0	0	0	0	0	0	0	0	945347	1039881	1143869	2326	2564	2773

(१) २०२४-२०२५ ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(२) २०२५-२०२६ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

कर्मचारीविषयक गोषवारा /
(१) वस्तु व सेवा कर विभाग

अ. क्र. Sr. No.	पदनाम Designation	वेतनमान Pay Scales	पदसंख्या ००१-संचालन व प्रशासन No. of Posts 001-Direction and Administration २०४०-विक्रीकर 2040-SalesTax		पदसंख्या १०१-वसुलीचा खर्च No. of Posts 101-Collection Charges २०४०-विक्रीकर 2040-Sales Tax	
			2023-2024	2024-2025	2023-2024	2024-2025
1	2	3	4		5	
राजपत्रित		Rs.				
१	आयुक्त	.. संवर्ग पद	.. 1	1	-	-
२	विशेष राज्यकर आयुक्त/	.. S-28 : 1,24,800-2,12,400	.. 1	1	-	-
३	अपर राज्यकर आयुक्त/	.. S-28 : 1,24,800-2,12,400	.. 9	18	-	-
४	राज्यकर सहआयुक्त	.. S-25 : 78,800-2,09,200 S-27 : 1,18,500-2,14,100	.. 21	96	45	45
५	राज्यकर उपआयुक्त	.. S-23 : 67,700-2,08,700 S-25 : 78,800-2,09,200	.. 57	143	346	296
६	स्वीय सहायक (लघुलेखक, संवर्ग गट-अ)	.. S-23 : 67,700-2,08,700	.. -	2	-	-
७	उपसंचालक (लेखा व कोषागार)	.. S-20 : 56,100-1,77,500	.. -	1	1	0
८	राज्यकर सहायक आयुक्त	.. S-20 : 56,100-1,77,500	.. 126	179	459	545
९	सहायक संचालक (लेखा)	.. S-20 : 56,100-1,77,500	.. -	-	2	0
१०	राज्यकर अधिकारी/आस्थापना अधिकारी	.. S-17 : 47,600-1,51,100	.. 90	118	994	1241
११	ग्रंथपाल संदर्भ अधिकारी	.. S-15 : 41,800-1,32,300	.. 1	1	-	-
१२	स्वीय सहायक (लघुलेखक, संवर्ग गट-ब)	.. S-16 : 44,900-1,42,400	.. 7	6	-	-
एकूण राजपत्रित		.. Total	.. 313	566	1847	2082
अराजपत्रित वर्ग-३						
१	उच्चश्रेणी लघुटंकलेखक	.. S-16 : 44,900-1,42,400	.. 19	35	6	0
२	निम्नश्रेणी लघुटंकलेखक	.. S-15 : 41,800-1,32,300	.. 50	57	6	0
३	राज्यकर निरीक्षक	.. S-14 : 38,600-1,22,800	.. 356	619	4139	3900
४	लघुटंकलेखक	.. S-8 : 25,500-81,100	.. 38	47	8	0
५	प्रमुख अग्निशामक	.. S-7 : 21,700-69,100	.. 3	3	-	-
६	सहायक अग्निशामन अधिकारी	.. S-15 : 41,800-1,32,300	.. 1	1	-	-
७	दूरध्वनी चालक	.. S-7 : 21,700-69,100	.. 16	16	-	-
८	लिपिक-टंकलेखक/कर सहायक/ आस्थापना लिपिक/वरिष्ठ लिपिक	.. S-8 : 25,500-81,100	.. 844	554	1721	2129
९	वाहन चालक	.. S-6 : 19,900-63,200	.. 51	56	3	0
एकूण अराजपत्रित वर्ग-३		..	.. 1378	1388	5883	6029

Personnel Summary**Goods and Service Tax Department**

पदसंख्या No. of Posts		पदसंख्या No. of Posts		एकूण पदसंख्या रकाना क्रमांक ४, ५, ६, ७ Total No. of Posts Col. 4, 5, 6, 7		पदनाम Designation
२०२२-व्यवसाय 2022-Profession Tax		३४७५-चिटफंड 3475-Chit Fund		२०४०-विक्रीकर 2040-Sales Tax		
2023-2024	2024-2025	2023-2024	2024-2025	2023-2024	2024-2025	9
6		7		8		
Gazetted						
-	-	-	-	1	1	.. (1) Commissioner
-	-	-	-	1	1	.. (2) Special Commissioner of State Tax
-	-	-	-	9	18	.. (3) Addl. Commissioner of State Tax
6	6	-	-	72	102	.. (4) Joint Commr. of State Tax
4	4	-	-	407	443	.. (5) Dy. Commr. of State Tax
-	-	-	-	-	2	.. (6) Senior P. A. (Stenographer, Cader-Grade P.-A.)
-	-	-	-	1	1	.. (7) Deputy Director
9	15	-	-	594	739	.. (8) Asstt. Commr. of State Tax
-	-	-	-	2	0	.. (9) Asstt. Director of State Tax
107	107	-	-	1191	1466	.. (10) State Tax Officer/Est. Officer
-	-	-	-	1	1	.. (11) Librarian
-	-	-	-	7	6	.. (12) P. A. Stenographer, (Cader-Grade P.-B.)
126	132	-	-	2286	2780	.. Total Gazetted
Non-Gazetted, Class 3						
1	0	-	-	26	35	.. (1) Higher Grade Stenographer
1	0	-	-	57	57	.. (2) Stenographer
237	240	-	-	4732	4759	.. (3) States Tax Inspector
1	0	-	-	47	47	.. (4) Clerk with S. H. A.
-	-	-	-	3	3	.. (5) Leading Fireman
-	-	-	-	1	1	.. (6) Assistant Fire Officer
-	-	-	-	16	16	.. (7) Telephone Operator
291	173	-	-	2856	2856	.. (8) Clerk-cum-Typist/Tax Assistant
1	0	-	-	55	56	.. (9) Driver
532	413	-	-	7793	7830	.. Total Non-Gazetted Class-3

कर्मचारीविषयक गोषवारा /
(१) वस्तु व सेवा कर विभाग

अ. क्र. Sr. No.	पदनाम Designation	वेतनमान Pay Scales	पदसंख्या ००१-संचालन व प्रशासन No. of Posts 001-Direction and Administration २०४०-विक्रीकर 2040-Sales Tax		पद संख्या १०१-वसुलीचा खर्च No. of Posts 101-Collection Charges २०४०-विक्रीकर 2040-Sales Tax		
			2023- 2024	2024- 2025	2023- 2024	2024- 2025	
1	2	3	4		5		
अराजपत्रित वर्ग-४							
१	अग्निरक्षक	.. S-6 : 19,900-63,200	..	4	4	-	-
२	अग्निशामक/आगवाला	.. S-5 : 18,000-56,900	..	17	17	-	-
३	कार्य पर्यवेक्षक (नोटिस वाहक, हवालदार, नाईक, मुकादम, दप्तरी, उद्वाहन चालक, दारवान).	.. S-3 : 16,600-52,400	..	285	124	31	47
४	कार्य सहायक (शिपाई/चपराशी, हमाल, पहारेकरी).	.. S-1 : 15,000-47,600	..	689	364	683	146
५	सफाईगार	.. S-1 : 15,000-47,600	..	36	48	12	0
६	माली	.. S-1 : 15,000-47,600	..	6	5	2	0
एकूण वर्ग-४			..	1037	562	728	193
(राजपत्रित + वर्ग-३, ४) एकूण बेरीज			..	2728	2517	8458	8304

Personnel Summary**Goods and Service Tax Department**

पदसंख्या No. of Posts		पदसंख्या No. of Posts		एकूण पदसंख्या रकाना क्रमांक ४, ५, ६, ७ Total No. of Posts Col. 4, 5, 6, 7		पदनाम Designation
२०२०-व्यवसाय 2020-Profession Tax		३४७५-चिटफंड 3475-Chit fund		२०४०-विक्रीकर 2040-Sales Tax		
2023- 2024	2024- 2025	2023- 2024	2024- 2025	2023- 2024	2024- 2025	9
6		7		8		
Non-Gazetted, Class-IV						
-	-	-	-	4	4	.. (1) Fire Watcher
-	-	-	-	17	17	.. (2) Fireman
20	1	-	-	336	172	.. (3) Work Supervisor
88	6	-	-	1460	516	.. (4) Work Assistant
-	-	-	-	48	48	.. (5) Sweeper
-	-	-	-	8	5	.. (6) Mali
108	7	-	-	1873	762	• Total Class-IV
766	552	-	-	11952	11372	• Grand Total (Gazetted+Class-3 and 4)

कर्मचारीविषयक गोषवारा / *Personnel Summary*८०० इतर खर्च--(२) विक्रीकर उपाहारगृह
800-Other Expenditure-Sales Tax Canteen

अनु. क्रमांक Sr. No.	पदनाम	वेतनमान Pay Scales	पदसंख्या No. of Posts		Designation
			2023-2024 4	2024-2025 5	
1	2	3	4	5	6
राजपत्रित वर्ग-२					Gazetted, Class-II
१	महाव्यवस्थापक	.. S-15 : 41,800-1,32,300	.. 1	1	(1) General Manager
एकूण राजपत्रित, वर्ग-२			.. 1	1	Total Gazetted, Class-II
अराजपत्रित वर्ग-३					Non-Gazetted, Class-III
१	व्यवस्थापक	.. S-10 : 29,200-92,300	.. 2	2	(1) Manager
२	वरिष्ठ लिपिक	.. S-8 : 25,500-81,100	.. 1	1	(2) Senior Clerk
३	सहायक व्यवस्थापक	.. S-8 : 25,500-81,100	.. 3	3	(3) Assistant Manager
४	लेखापाल	.. S-7 : 21,700-69,100	.. 2	2	(4) Accountant
५	भांडारपाल	.. S-6 : 19,900-63,200	.. 2	2	(5) Store Keeper
६	पर्यवेक्षक	.. S-7 : 21,700-69,100	.. 1	1	(6) Supervisor
७	लेखा लिपिक	.. S-6 : 19,900-63,200	.. 2	2	(7) Accounts Clerk
८	लिपिक टंकलेखक	.. S-6 : 19,900-63,200	.. 1	1	(8) Clerk-cum-Typist
९	कूपन विक्रेता	.. S-5 : 18,000-56,900	.. 3	3	(9) Coupon Seller
एकूण			.. 17	17	Total
अराजपत्रित वर्ग-४					Non-Gazetted, Class-IV
१	प्रमुख स्वयंपाकी	.. S-5 : 18,000-56,900	.. 2	2	(1) Head Cook
२	स्वयंपाकी	.. S-3 : 16,600-52,400	.. 3	2	(2) Cook
३	चहा विशेषज्ञ	.. S-3 : 16,600-52,400	.. 2	2	(3) Tea Specialist
४	हमाल	.. S-1 : 15,000-47,600	.. 13	11	(4) Hamal
५	नोकर	.. S-1 : 15,000-47,600	.. 55	27	(5) Servant
६	सफाईगार	.. S-1 : 15,000-47,600	.. 2	2	(6) Sweeper
७	सहायक स्वयंपाकी	.. S-1 : 15,000-47,600	.. 13	2	(7) Assistant Cook
८	कनिष्ठ सेवक	.. S-1 : 15,000-47,600	.. 38	30	(8) Boy Waiter
(विहित वयोमर्यादा प्राप्त झालेले)					(Under Age)
एकूण वर्ग-४			.. 128	78	Total Class-IV
(राजपत्रित + वर्ग-३, ४) एकूण बेरीज			.. 146	96	Grand Total
					(Gazetted + Class-3 and 4)

कार्यक्रम क्रमांक ६

महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण, मुंबई

प्रस्तावनात्मक

हे न्यायाधीकरण, मुंबई विक्रीकर अधिनियमान्वये दिनांक १ सप्टेंबर १९४७ मध्ये प्रस्थापित करण्यात आले आहे. महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधीकरण हे विक्रीकर खात्याच्या अधिपत्याखालील सर्व करांच्या बाबतीत अंतिम न्याय प्राधिकारी आहे. न्यायाधीकरणाच्या आदेशान्वये विधिविषयक प्रश्न उच्च न्यायालयाकडे दाखल करण्याची तरतूद आहे.

घटना.— न्यायाधीकरणाचे सदस्य हे बहुधा न्यायसेवा व अप्पर राज्यकर आयुक्त/राज्यकर सहआयुक्त या श्रेणीमधून निवडलेले असतात. जी व्यक्ती उच्च किंवा जिल्हा न्यायालयाचा न्यायाधीश आहे अशा व्यक्तीची अध्यक्ष म्हणून नेमणूक करण्यात येते. न्यायसेवेतील एक सदस्य व राज्यकर विभागातील एक सदस्य मिळून एका खंडपीठाचे काम पाहतात. सध्या आठ खंडपीठे कार्यरत आहेत.

कामकाजाची पद्धती.— न्यायाधीकरणाची मुंबई येथे पाच, पुणे येथे दोन व नागपूर येथे एक खंडपीठ कार्यान्वित आहेत. न्यायाधिकरणापुढे अपील दाखल केल्यानंतर साधारणपणे १ ते २ महिन्यांत ते सुनावणीसाठी येते. विस्तृत कार्यपद्धती किंवा तांत्रिकता यामुळे होणाऱ्या विलंबास वाव दिला जात नाही.

PROGRAMME No. VI

MAHARASHTRA SALES TAX TRIBUNAL

INTRODUCTION

It is Judicial Tribunal constituted under the provisions of the Bombay Sales Tax Act, from 1st September 1947. The Sales Tax Tribunal is the final Appellate Authority in all tax matters under the various enactments implemented by Sales Tax Department. The Tribunal is the last fact finding Authority and only a reference on a question of law to the High Court is provided.

CONSTITUTION

Tribunal consists of Members mostly drawn from Judiciary and from Addl. Commissioners/Joint Commissioners from Sales Tax Department. A person who is or has been a High Court Judge or District Judge is appointed as President. One Judicial Member and One State Tax Department Member constitute One Bench. At present there are Eight Benches of Tribunal.

PROCEDURE AND METHOD OF WORKING

Tribunal has 5 benches at Mumbai, two benches at Pune and one bench at Nagpur. Cases are heard within 1 to 2 months from the date of filing. Delay on account of lengthy procedure or technicalities is avoided.

(दोन) अर्थसंकल्पीय तरतुदीबाबत कार्यक्रमाभिन्नाय, प्रधानशीर्षवार व वित्तीय आवश्यकता दर्शविणारे विवरणपत्र
(ii) Statement showing the Objectwise Classification, Major Head and Financial Requirements

मागणी क्रमांक जी-१ "२०४०-विक्रीकर" १०१-वसुलीचा खर्च (दोन) महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण, मुंबई
Demand No. G-1 "2040-Sales Tax" 101 Collection Charges (Two) Maharashtra Sales Tax Tribunal, Mumbai
प्रधान शीर्ष-२०४० "विक्रीकर"
Major Head-2040 "Sales Tax"

कार्यक्रम Programme	(दत्तमत्त)		(रुपये हजारत / Rs. in Thousands)	
	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2023-2024	अर्थसंकल्प Budget Estimates, 2024-2025	सुधारित अंदाज Revised Estimates, 2024-2025	अर्थसंकल्प Budget Estimates 2025-2026
1	2	3	4	5
उद्दिष्टनिहाय वर्गीकरण --				
Objective Classification--				
२०४० ००६२ विक्रीकर न्यायाधिकरण-अनिवार्य				
2040-0062 Sales Tax Tribunal-Committed				
०१ वेतन/Salaries	67277	100550	100550	116000
०३ अतिकालिक भत्ता/Overtime Allowances	13	19	19	25
०६ दूरध्वनी, वीज व पाणीशुल्क/ 06 Telephone, Electricity and Water Charges	12	100	28	100
१० कंत्राटी सेवा/Contractual Services	-	2000	1540	2000
११ देशांतर्गत प्रवास खर्च/ 11 Domestic Travel Expenses	294	662	530	682
१३ कार्यालयीन खर्च/Office Expenses	1619	4205	3364	4331
१६ प्रकाशन/Publications	-	-	-	-
१७ संगणकावरील खर्च/Computer Expenses	4303	1221	4109	2000
२४ पेट्रोल, तेल, वंगण Petrol, Oil, Lubricants	62	125	125	150
२६ जाहिराती, विक्री आणि प्रसिद्धी खर्च 26 Advertising, Sales and Publicity Expenses	-	30	15	30
स्थूल - बेरीज	73580	108912	110280	125318
Total Gross				
वजा - वसुली	-	-	-	-
Deduct-Recoveries				
निव्वळ बेरीज	73580	108912	110280	125318

(तीन) महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाकडे विभागनिहाय दाखला व पक्षकारांची गैरसोय टाळण्यासाठी त्या-त्या विभागात न्यायाधिकरणाच्या नियतकालिक बैठका घेऊन निकालात काढलेली व प्रलंबित असलेली प्रकरणे दाखविणारे प्रपत्र.

(iii) Regionwise Institutions disposal and pendency before the Maharashtra Sales Tax Tribunal, Mumbai which hold it's Sessions at Regional plase for the convenience of the appellants halting from respective region.

तक्ता १ TABLE I

प्रकरणांचे वर्णन Description of Cases	सुरुवातीची प्रलंबित प्रकरणे Opening Balance as Cases			दाखल झालेली प्रकरणे Institution Cases			निकालात काढलेली प्रकरणे Disposal Cases			प्रलंबित प्रकरणे Pending Cases			
	2023- 2024	2024- 2025	2025- 2026	2023- 2024	2024- 2025	2025- 2026	2023- 2024	2024- 2025	2025- 2026	2023- 2024	2024- 2025	2025- 2026	
1	2			3			4			5			
विभाग : मुंबई / नाशिक													
व्हॅटसंबंधीचे अपील	..	384	382	372	46	40	40	138	140	135	292	282	277
व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील	..	1988	2088	2078	472	550	500	431	530	510	2029	2108	2068
पुनरीक्षणासाठी अर्ज अपील	..	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
दुसरे अपील	..	71	66	51	0	0	0	22	25	25	49	41	26
निर्देशनासाठी अर्ज	..	461	456	411	31	50	45	137	140	140	355	366	316
पुनःस्थापनेसाठी अर्ज	..	99	109	99	10	20	29	33	55	54	76	74	74
दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज	..	27	29	29	9	22	18	23	37	35	13	14	12
संकीर्ण अर्ज	..	85	78	58	23	15	15	29	22	30	79	71	43
प्रवेश कर	..	186	236	206	153	290	210	188	350	250	151	176	166
एकूण Total	..	3307	3450	3309	744	987	857	1001	1299	1180	3050	3138	2986
विभाग : पुणे / कोल्हापूर													
व्हॅटसंबंधीचे अपील	..	98	80	75	7	10	10	14	15	16	91	75	69
व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील	..	1219	1272	1162	153	210	200	276	360	310	1096	1122	1052
पुनरीक्षणासाठी अर्ज अपील	..	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
दुसरे अपील	..	7	7	7	0	0	0	1	1	1	6	6	6
निर्देशनासाठी अर्ज	..	166	156	136	13	35	15	47	48	50	132	143	101
पुनःस्थापनेसाठी अर्ज	..	15	15	15	0	0	0	0	0	0	15	15	15
दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज	..	1	2	3	13	3	3	6	2	2	8	3	4
संकीर्ण अर्ज	..	37	39	40	12	5	4	4	3	3	45	41	41
प्रवेश कर	..	58	38	33	56	80	80	79	90	90	35	28	23
एकूण Total	..	1603	1611	1473	254	343	312	427	519	472	1430	1435	1313
विभाग : नागपूर													
व्हॅटसंबंधीचे अपील	..	31	6	7	5	5	5	20	6	7	16	5	5
व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील	..	147	107	47	52	70	70	62	70	55	137	107	62
पुनरीक्षणासाठी अर्ज अपील	..	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
दुसरे अपील	..	4	4	4	0	0	0	0	0	0	4	4	4
निर्देशनासाठी अर्ज	..	57	51	41	5	5	5	28	25	25	34	31	21
पुनःस्थापनेसाठी अर्ज	..	18	24	34	8	12	10	4	14	15	22	22	29
दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज	..	8	14	18	9	10	9	7	10	11	10	14	16
संकीर्ण अर्ज	..	11	21	31	24	22	15	12	20	20	23	23	26
प्रवेश कर	..	13	23	23	32	35	30	26	35	33	19	23	20
एकूण Total	..	289	250	205	135	159	144	159	180	166	265	229	183
विभाग : औरंगाबाद													
व्हॅटसंबंधीचे अपील	..	5	4	4	0	0	0	2	2	2	3	2	2
व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील	..	125	114	107	14	20	15	28	30	30	111	104	92
पुनरीक्षणासाठी अर्ज अपील	..	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
दुसरे अपील	..	12	10	7	0	0	0	1	2	2	11	8	5
निर्देशनासाठी अर्ज	..	78	68	59	1	1	1	10	10	10	69	59	50
पुनःस्थापनेसाठी अर्ज	..	4	2	0	0	0	0	0	0	0	4	2	0
दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज	..	7	7	7	5	2	2	5	2	2	7	7	7
संकीर्ण अर्ज	..	5	4	3	0	0	0	0	1	1	5	3	2
प्रवेश कर	..	9	10	11	11	5	5	7	4	4	13	11	12
एकूण Total	..	250	223	200	31	28	23	53	52	52	228	199	171

महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणकडे ३१ मार्च २०२३, ३१ मार्च २०२४ व ३१ मार्च २०२५ रोजी
निकालात काढलेली व प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांचे वर्गीकरण
तक्ता २

प्रकरणांचे वर्णन Description of Cases	एक वर्षाच्या आतील Less than 1 year			दोन वर्षांच्या आतील Less than 2 years		
	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)
1	2			3		
विभाग : मुंबई / नाशिक						
(१) व्हॅटसंबंधीचे अपील VAT Appeal	33	35	30	66	67	66
(२) व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील VAT IInd Appeal	405	450	438	426	458	450
(३) पुनरीक्षणसाठी अर्ज Revision Applications	1	0	0	0	1	0
(४) अपील Appeal	0	0	0	0	0	0
(५) दुसरे अपील Second Appeal	15	18	15	35	34	29
(६) निर्देशनासाठी अर्ज Reference Applications	10	10	11	4	4	4
(७) पुनःस्थापनेसाठी अर्ज Restoration Applications	0	1	1	1	1	1
(८) दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज Rectification Applications	22	15	10	8	12	14
(९) संकीर्ण अर्ज Miscellaneous Applications	59	75	70	19	29	27
(१०) प्रवेश कर Entry Tax	0	0	0	0	0	0
एकूण Total	545	604	575	559	606	591
विभाग : पुणे/कोल्हापूर						
(१) व्हॅटसंबंधीचे अपील VAT/Appeal	7	7	6	16	7	6
(२) व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील VAT IInd Appeal	138	160	150	142	150	130
(३) पुनरीक्षणसाठी अर्ज Revision Applications	0	0	0	0	0	0
(४) अपील Appeal	0	0	0	0	0	0
(५) दुसरे अपील Second Appeal	6	12	10	12	10	10
(६) निर्देशनासाठी अर्ज Reference Applications	0	0	0	0	0	0
(७) पुनःस्थापनेसाठी अर्ज Restoration Applications	7	0	0	0	0	0
(८) दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज Rectification Applications	9	5	7	4	0	0
(९) संकीर्ण अर्ज Miscellaneous Applications	26	20	15	0	0	0
(१०) प्रवेश कर Entry Tax	0	0	0	0	2	0
एकूण Total	193	204	188	174	169	146
विभाग : नागपूर						
(१) व्हॅटसंबंधीचे अपील VAT/Appeal	5	1	1	6	3	2
(२) व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील VAT IInd Appeal	46	5	4	25	11	7
(३) पुनरीक्षणसाठी अर्ज Revision Applications	0	0	0	0	0	0
(४) अपील Appeal	0	0	0	0	0	0
(५) दुसरे अपील Second Appeal	1	0	0	1	10	9
(६) निर्देशनासाठी अर्ज Reference Applications	0	0	0	2	0	0
(७) पुनःस्थापनेसाठी अर्ज Restoration Applications	2	4	4	2	0	0
(८) दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज Rectification Applications	18	18	21	1	1	1
(९) संकीर्ण अर्ज Miscellaneous Applications	15	14	10	0	0	0
(१०) प्रवेश कर Entry Tax	0	0	0	0	0	0
एकूण Total	87	42	40	37	25	19

(१) २०२४-२०२५ ची आकडेवारी संभाव्य आहे. (२) २०२५-२०२६ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

Classification in terms of cases pending as on 31st March 2023, 31st March 2024, 31st March 2025 before the Maharashtra Sales Tax Tribunal, Mumbai.

TABLE II

तीन वर्षांच्या आतील Less than 3 years			तीन वर्षांवरील above 3 years			एकूण Total		
2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)
4			5			6		
70	60	61	123	120	120	292	282	277
328	350	340	870	850	840	2029	2108	2068
0	0	0	0	0	1	1	1	1
0	0	0	49	41	26	49	41	26
15	16	14	290	298	258	355	366	316
2	2	3	60	58	56	76	74	74
0	0	0	12	12	10	13	14	12
3	4	4	46	40	15	79	71	43
2	3	3	71	69	66	151	176	166
0	0	0	5	5	3	5	5	3
420	435	425	1526	1493	1395	3050	3138	2986
22	17	15	46	44	42	91	75	69
231	230	202	585	582	570	1096	1122	1052
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	6	6	6	6	6	6
8	17	11	106	104	70	132	143	101
0	0	0	15	15	15	15	15	15
0	0	0	1	3	4	8	3	4
0	10	15	32	26	19	45	41	41
2	3	3	7	5	5	35	28	23
0	0	2	2	0	0	2	2	2
263	277	248	800	785	731	1430	1435	1313
0	1	1	5	0	1	16	5	5
2	20	6	64	71	45	137	107	62
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	4	4	4	4	4	4
0	1	2	32	20	10	34	31	21
0	2	2	20	20	27	22	22	29
0	0	0	6	10	12	10	14	16
0	0	0	4	4	4	23	23	26
0	2	3	4	7	7	19	23	20
0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	26	14	139	136	110	265	229	183

प्रकरणांचे वर्णन Description of Cases	एक वर्षाच्या आतील Less than 1 year			दोन वर्षांच्या आतील Less than 2 years			
	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.)	2025-2026 (Exp.)	
1	2			3			
विभाग : औरंगाबाद							
(१) व्हॅटसंबंधीचे अपील VAT Appeal	..	0	0	0	1	0	0
(२) व्हॅटसंबंधीचे दुसरे अपील VAT II Appeal	..	7	8	7	25	20	18
(३) पुनरीक्षणासाठी अर्ज Revision Applications	..	0	0	0	0	0	0
(४) अपील Appeal	..	0	0	0	0	0	0
(५) दुसरे अपील Second Appeal	..	0	0	0	0	0	0
(६) निर्देशनासाठी अर्ज Reference Applications	..	0	0	0	0	0	0
(७) पुनःस्थापनेसाठी अर्ज Restoration Applications	..	0	0	0	0	0	0
(८) दुरुस्ती करण्यासाठी अर्ज Rectification Applications	..	0	0	0	0	0	0
(९) संकीर्ण अर्ज Miscellaneous Applications	..	7	2	2	0	2	2
(१०) प्रवेश कर Entry Tax	..	0	0	0	0	0	0
एकूण Total	..	14	10	9	26	22	20
एकूण बेरीज Grand Total	..	839	860	812	796	822	766

(१) २०२४-२०२५ ची आकडेवारी संभाव्य आहे.

(२) २०२५-२०२६ ची आकडेवारी अंदाजित आहे.

TABLE II—contd.

तीन वर्षांच्या आतील Less than 3 years			तीन वर्षांवरील Above 3 years			एकूण Total		
2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.) 4	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.) 5	2025-2026 (Exp.)	2023-2024 (Actual)	2024-2025 (Prob.) 6	2025-2026 (Exp.)
0	0	0	2	2	2	3	2	2
7	14	10	72	62	57	111	104	92
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	11	8	5	11	8	5
0	0	0	69	59	50	69	59	50
0	0	0	4	2	0	4	2	0
0	0	0	7	7	7	7	7	7
0	0	0	5	3	2	5	3	2
0	2	2	6	5	6	13	11	12
0	0	0	5	3	1	5	3	1
7	16	12	181	151	130	228	199	171
692	754	699	2646	2565	2366	4973	5001	4653

तक्ता ३ TABLE III

विधिविषयक प्रश्नांची उकल करण्यासाठी उच्च न्यायालयात निकालात काढण्यासाठी प्रलंबित असलेली प्रकरणे
Statement showing pending cases to be referred to the High Court for deciding law point

विभाग : मुंबई, पुणे, नागपूर Division : Mumbai, Pune, Nagpur		२०२३-२०२४ प्रत्यक्ष Actual	२०२४-२०२५ संभाव्य Prob.	२०२५-२०२६ अंदाजित Estimated
प्रारंभिक शिल्लक Opening Balance	..	1947	2006	2205
उच्च न्यायालयाकडे वर्षभरात दाखल झालेली प्रकरणे Cases admitted in High Court during the year	..	440	497	574
एकूण Total	..	2387	2503	2779
उच्च न्यायालयाने वर्षभरात निकालात काढलेली प्रकरणे Disposal during the year by the High Court	..	381	298	350
अखेरची शिल्लक Closing Balance	..	2006	2205	2429

तक्ता ४ TABLE IV

महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाने प्रमाणित प्रती पुरविल्याबद्दल मिळालेले उत्पन्न दाखविणारे प्रपत्र
Statement showing the Income received by the Maharashtra Sales Tax Tribunal in respect of certified copies

उत्पन्नाचे स्वरूप Nature of Income		२०२३-२०२४ प्रत्यक्ष	२०२४-२०२५ संभाव्य	२०२५-२०२६ अंदाजित	शेरा Remarks
१. प्रमाणित प्रतीपासून उत्पन्न Income on account of certified copies	..	680	800	1000	—

(तीन) कर्मचारीविषयक गोषवारा / (III) Personal Summary

पद व वेतनस्तर यांचे विवरणपत्र

पदनाम Designation	वेतनमान Scale of Pay		पद संख्या No. of Posts		पदनाम Designation
			2024-2025	2025-2026	
1	2		3	4	1
मागणी क्र. जी-२, प्रधान शीर्ष-२०४० विक्रीकर २, महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण, मुंबई.			Demand No. G-II, Budget Head-2040 Sales Tax (II) MAHARASHTRA SALES TAX TRIBUNAL, MUMBAI		
राजपत्रित					Gazetted
१. अध्यक्ष			—	—	President
उच्च न्यायालयाचे / जिल्हा न्यायालयाचे सेवानिवृत्त न्यायाधीश.	1,99,100-2,24,100	(J-7)	1	1	Retired High Court/District Judge
२. न्यायिक सदस्य जिल्हा न्यायाधीश.	1,63,030-2,19,090	(J-6)	7	7	Member (i) For District Judge Grade pay in the Judiciary (Special pay) to be continued.
३. विभागीय सदस्य (राज्यकर सहाय्युक्त).	1,23,100-2,15,900	(S-27)	8	8	Member For Joint Commissioner of State Tax
४. प्रबंधक (सहाय्यक राज्यकर आयुक्त).	56,100-1,77,500	(S-20)	1	1	Registrar Asstt. Commissioner of State Tax
५. सहाय्यक प्रबंधक (राज्यकर अधिकारी).	47,600-1,51,100	(S-17)	3	3	Asstt. Registrar (State Tax Officer)
६. स्वीय सहाय्यक	44,900-1,42,400	(S-16)	1	1	Personnel Assistant
		एकूण	21	21	Total
अराजपत्रित - तृतीय श्रेणी					Non-Gazetted - Class-III
१. लघुलेखक (उच्चश्रेणी)	41,800-1,32,300	(S-15)	15	15	Higher Grade Stenographer
२. राज्यकर निरीक्षक	38,600-1,22,800	(S-14)	9	9	State Tax Inspector
३. कर सहाय्यक	25,500-81,100	(S-8)	26	26	Assistant
४. ग्रंथपाल	21,700-69,100	(S-7)	1	1	Librarian
५. लिपिक/टंकलेखक	19,900-63,200	(S-6)	1	1	Clerk-cum-Typist
६. वाहन चालक	19,900-63,200	(S-6)	1	1	Driver
		एकूण	53	53	Total
अराजपत्रित - चतुर्थ श्रेणी					Non-Gazetted - Class-IV
१. दफ्तरी	16,600-52,400	(S-3)	1	1	Daftary
२. हवालदार	16,600-52,400	(S-3)	1	1	Hawalदार
३. नाईक	16,600-52,400	(S-3)	9	9	Naik
४. नोटिसवाहक	16,600-52,400	(S-3)	1	1	Notice Server
५. चपराशी	15,000-47,600	(S-1)	9	9	Peon
		एकूण	21	21	Total
एकूण बेरीज : (दोन) महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण			95	95	Grand Total-(ii) Maharashtra Sales Tax Tribunal

कार्यक्रम क्रमांक ७

राज्यकर उपायुक्त (जनसंपर्क) कार्यालय, मुंबई

राज्यकर उपायुक्त (जनसंपर्क), मुंबई कार्यालयाकडून वस्तू व सेवाकर विभागाच्या इमारत बांधकाम, दुरुस्ती, स्वच्छता व साफसफाई, सुरक्षा इत्यादी कामांच्या प्रस्तावावर कार्यवाही केली जाते व त्या अनुषंगाने संबंधित कामांवर देखरेख करण्यात येते. त्यानुसार महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ व सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत सद्यःस्थितीत चालू असलेली महत्त्वाची कामे पुढीलप्रमाणे आहेत :

Deputy Commissioner (PRO), Mumbai proceeds the proposals of building constructions, repairing, cleaning, security etc. of GST Department and accordingly oversees the respective works. Accordingly, currently important works under MSRDC and PWD are as under :

महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ - कार्यक्रमांतर्गत कामे

अ. क्र.	कार्यालय	विवरण
१	२	३
१	वस्तू व सेवाकर भवन, वडाळा, मुंबई येथील नवीन इमारतीसह अप्रत्यक्ष कर प्रबोधिनी, शासनाची विविध कार्यालये व शासकीय निवासस्थानांचे बांधकाम करणे.	वस्तू व सेवाकर भवन, वडाळा, मुंबई येथे नवीन इमारतीसह अप्रत्यक्ष कर प्रबोधिनी, शासनाची विविध कार्यालये व शासकीय निवासस्थानांचे बांधकाम करण्याच्या रुपये १७५६.७० कोटी खर्चाच्या अंदाजपत्रकास दिनांक २२ सप्टेंबर २०२० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती. सदर कामाकरिता सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षात रुपये १७०.४२५९ कोटी निधीची तरतूद करण्यात आली होती व तदनुषंगाने दिनांक २३ जानेवारी २०२५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये रुपये १७०.४२५९ कोटी निधी वितरित करण्याबाबत मान्यता देण्यात आली आहे. तदनंतर रुपये २६४६.६० कोटी इतक्या रकमेच्या अंदाजपत्रकास शासन निर्णय दिनांक २३ जानेवारी २०२५ नुसार सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाने मागणी केल्यानुसार सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षाकरिता रुपये ६५०.०० कोटी रकमेची तरतूद प्रस्तावित करण्यात आली आहे.

Maharashtra State Road Development Corporation - Planned Works

Sr. No.	Office Location	Description
1	2	3
1	Construction of GST Bhavan, Indirect Tax Academy, Various Government Offices and Government Residences at Wadala.	Administrative approved of Rs. 1756.70 crore for construction of new GST building along with Indirect Tax Academy, various Government offices and Government residences at Wadala was sanctioned vide Government Resolution, dated 22nd September 2020. For F. Y. 2024-25, Budgetary provision of Rs. 170.4259 crore was made. Accordingly, the approval to disburse amount of Rs. 170.4259 crores is given vide Government Resolution, dated 23rd January 2025. After that, revised administrative approval has been given to the budget amounting to Rs. 2646.60 crores as per Government Resolution, dated 23rd January 2025. It has been proposed to make budgetary provisions of Rs. 650.00 crores for F. Y. 2025-26 as per the demand raised by MSRDC, Mumbai.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग - अनिवार्य कामे

अ. क्र.	कामाचे नाव	विवरण
१	२	३
१	कल्याण येथे वस्तू व सेवाकर कार्यालयासाठी नवीन स्वतंत्र इमारतीचे बांधकाम करणे.	कल्याण येथे वस्तू व सेवाकर कार्यालयाच्या नवीन स्वतंत्र इमारतीच्या बांधकामाकरिता रुपये १९७१.२६ लक्ष निधीच्या खर्चास दिनांक ४ ऑगस्ट २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. सदर कामाकरिता सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षाकरिता रुपये ५९१.०० लक्ष निधीची तरतूद करण्यात आली होती. तदनुषंगाने शासन ज्ञापन, दिनांक ३१ ऑक्टोबर २०२४ अन्वये रुपये ५९१.०० लक्ष एवढा निधी वितरित करण्यात आला असून सदर निधी खर्च करण्यात आला आहे. सार्वजनिक बांधकाम विभागाने मागणी केल्यानुसार सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षाकरिता रुपये १३८०.२६ लक्ष तरतूद प्रस्तावित करण्यात आली आहे.
२	चंद्रपूर येथील वस्तू व सेवाकर भवनाचे बांधकाम करणे (तळमजला + ३).	चंद्रपूर येथील वस्तू व सेवाकर भवनाच्या बांधकामासाठी रुपये २१४३.१६ लक्ष खर्चाच्या कामास दिनांक १५ मे २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती, तसेच दिनांक २४ जानेवारी २०२४ च्या शासन निर्णयान्वये सदर कामाकरिता रुपये २,९९९.८० लक्ष खर्चाच्या सुधारित अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. सुधारित प्रशासकीय मान्यता, दिनांक २४ जानेवारी २०२४ रोजी प्राप्त झाल्यामुळे सन २०२४-२५ च्या आर्थिक वर्षामध्ये सदर कामाकरिता तरतूद प्रस्तावित करण्यात आली नव्हती. तथापि, सन २०२४-२५ च्या हिवाळी अधिवेशनात सदर कामाकरिता रुपये ५७०.४४ लक्ष इतक्या रकमेच्या पूरक मागणी प्रस्तावास शासनाकडून मंजुरी देण्यात आली आहे. तदनुषंगाने रुपये ५७०.४४ लक्ष निधी वितरित करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात आला आहे. तसेच सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षाकरिता सदर कामाकरिता सार्वजनिक बांधकाम विभागाने मागणी केल्यानुसार रुपये ८६.२९ लक्ष निधीची तरतूद प्रस्तावित करण्यात आली आहे.
३	अमरावती येथील वस्तू व सेवाकर भवनाच्या इमारतीच्या फर्निचर व विद्युत बाबींची कामे. (LAN, VAN, EPABX, Fire fighting, Solar roof top, CCTV, Air Conditioning).	अमरावती येथील वस्तू व सेवाकर भवनाच्या इमारतीमध्ये फर्निचर व विद्युत बाबींच्या रुपये ७१४.१५ लक्ष खर्चाच्या कामास दिनांक ११ ऑक्टोबर २०२३ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे. सदर कामाकरिता सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षात रुपये ३५७.०० लक्ष निधी वितरित करण्यात आला असून सदर निधी खर्च करण्यात आला आहे, तसेच सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षाकरिता रुपये ३५७.१५ लक्ष निधीची तरतूद करण्यात आली असून तदनुषंगाने शासन ज्ञापन, दिनांक ३१ ऑक्टोबर २०२४ अन्वये रुपये ३५७.१५ लक्ष एवढा निधी वितरित करण्यात आला आहे.
४	अमरावती येथील वस्तू व सेवाकर भवनाचे बांधकाम करणे (तळमजला + ६).	अमरावती येथील वस्तू व सेवाकर भवनाच्या बांधकामासाठी रुपये १३५५.२५ लक्ष इतक्या खर्चास दिनांक २७ मे २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. सदर प्रशासकीय मान्यता रकमेच्या १०० टक्के मर्यादेत निधी वितरित करण्यात आला असून सदर निधी खर्च करण्यात आला आहे.

Public Works Department - Non Planned Works

Sr. No.	Office Location	Description
1	2	3
1	Construction of New GST Office building at Kalyan.	Administrative approval has been given <i>vide</i> Government Resolution dated 4th August 2023 for expenditure of Rs. 1971.26 lakhs for the construction of new independent building of Goods and Services Tax Office at Kalyan. For F. Y. 2024-25, budgetary provision of Rs. 591.00 lakhs for this work was made. Accordingly, amount of Rs. 591.00 lakhs was disbursed <i>vide</i> Government memorandum, dated 31st October 2024 and the said amount has been spent it has been proposed to make budgetary provision of Rs. 1380.36 lakhs for F. Y. 2025-26 as per the demand raised by PWD.
2	Construction of New GST Bhavan building at Chandrapur (G+3).	For the construction of Goods and Services Tax Bhavan at Chandrapur, administrative approval was given for the work costing Rs. 2143.16 lakhs as per Government Resolution dated 15th May 2017. The revised administrative approval of Rs. 2999.80 lakhs for this work was sanctioned <i>vide</i> Government Resolution dated 24th January 2024. As the revised administrative approval was sanctioned on 24th January 2024, there was no budgetary provision for F. Y. 2024-25. However, the approval for supplementary demand of Rs. 570.44 lakhs for this work was received in winter session of Assembly in F. Y. 2024-25. Accordingly, proposal to distribute the grant of Rs. 570.44 lakhs has been sent to the Government. It has been proposed to make budgetary provision of Rs. 86.29 lakhs for F. Y. 2025-26 as per the demand raised by PWD.
3	Furniture and Electric work in New GST Bhavan building at Amaravati (LAN, VAN, EPABX, Fire fighting, Solar roof top, CCTV, Air Conditioning).	Goods and Services Tax Bhavan building in Amaravati for furniture and electrical items of Rs. 714.15 lakhs has been given administrative approval <i>vide</i> Government Resolution, dated 11th October 2023. The grant of Rs. 357.00 lakhs. For the said work in F. Y. 2023-24 was disbursed and the said amount is spent. The budgetary provision of Rs. 357.15 lakhs was made for F. Y. 2024-25 and accordingly the said amount is disbursed <i>vide</i> Government memorandum dated 31st October 2024.
4	Construction of New GST Bhavan building at Amravati (G+6).	Administrative approval of Rs. 1355.25 lakhs for construction of new GST Bhavan at Amaravati was sanctioned <i>vide</i> Government Resolution, dated 27th May 2019. 100 per cent fund is disbursed within the limits of the administrative approval on this work and the said amount has been spent.